

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Julij
1974

4

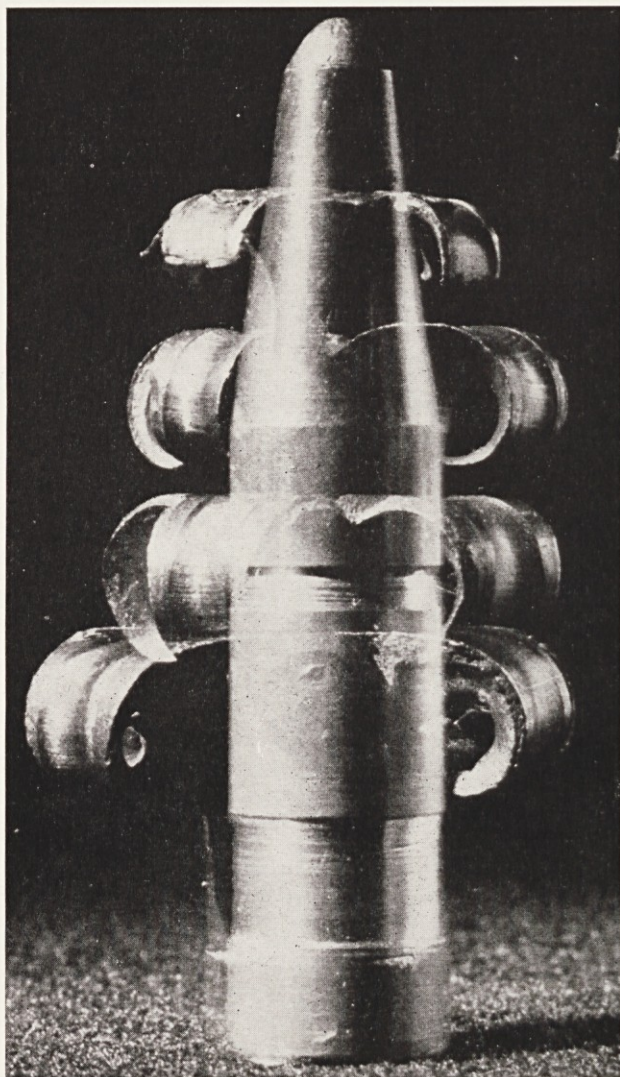
ABC

Lovske naboje z novo,
izredno učinkovito kroglo
tovarne Hirtenberg
v kalibrih 7×64, 7×65 R, 7×57
in 7×57 R dobite odslej
v neomejenih količinah v puškarni

HANS FANZOJ

9170 BOROVLJE - FERLACH
Griesgasse 1
Avstrija

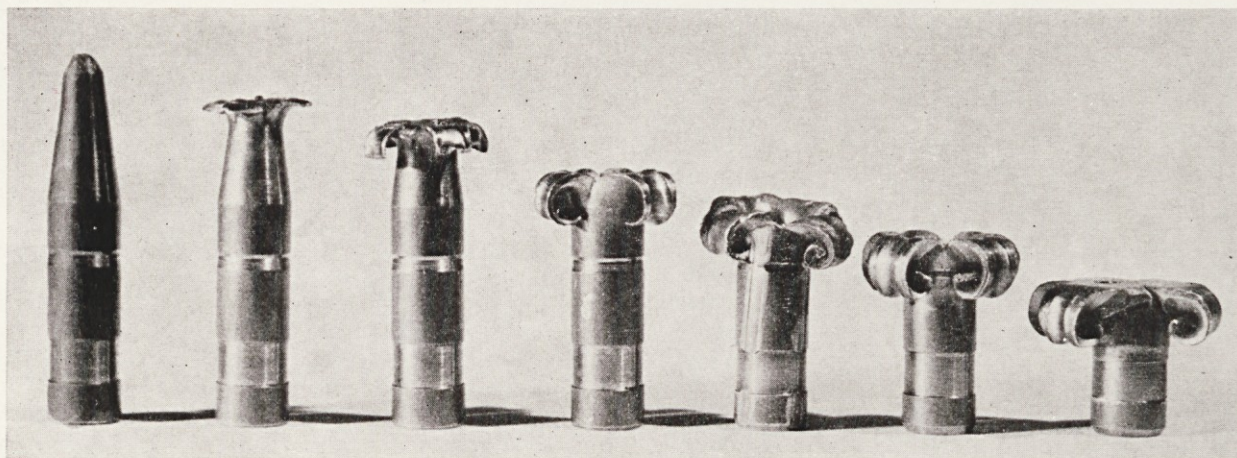
*Na zalogi so tudi novi naboji
za streljanje na umetne golobe
HP-Trap z mednarodno
predpisano težo šiber 32g
kalibra 12/70*

ABC

ABC

ABC

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

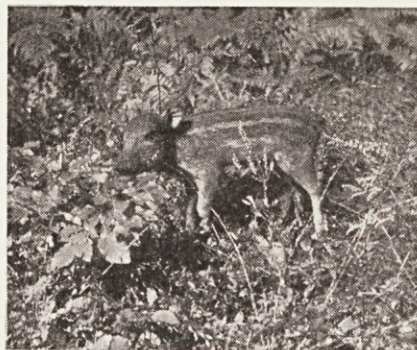
LVII. letnik

št. 4

julij – mali srpan 1974

Foto Leopold Pavlin:
Divji prašiček-pujsek.

Svinje se oprasijo od začetka marca do maja. Starejše svinje poležejo 5–10 mladičev, mlajše 1–4. Svinja napravi za mladiče gnezdo (kotel) iz listja, trave, vejic in praproti, kar nežne mladiče varuje pred padavinami in mrazom. Ko so pujski stari štiri-najst dni, jih svinja že vodi v bližini gnezda na krajše pohode, na daljše pa, ko so stari poldrugi mesec.

Po sklepu občnega zbora LZS je lov na divje prašiče odprt od 15. julija do 31. januarja, odstrel vodeče svinje pa vse leto prepovedan. Področne zveze in lovske družine to lovno dobo lahko samo še skrajšajo, ne pa podaljšajo!

Vsebina

Prof. dr. Stane Valentinčič	Konferenca o vodni perjadi v Portorožu	98
Janez Šekoranja	Osnove streljanja na umetne golobe	100
Ing. Vitomir Mikuletič	Teža srnjačjega rogovja v Trnovskem gozdu	104
Vlado Podlogar	Obtožba	107
Tone Prestor	Strelni učinki krogle ABC na poskusnih domačih živalih in divjadi	108
Ing. Anton Simonič	Populacija kot izhodišče sodobnega gospodarjenja z divjadjo (nadaljevanje in konec)	110
Stanko Lapuh	Svobodnjak Hribar – IV.	114
Po lovskem svetu		116
Lovski oprtnik:	Strupiti s fosforno emulzijo – prepovedano!	117
	Gamsi v Javornikih – P. Gril	118
	Selitev divjega petelina – Ing. V. Mikuletič	119
Mladi pišejo		120
Jubilanti		120
Lovska organizacija:	Vsi lovci odločno podpiramo besede in stališče tovariša Tita – F. Pečolar	121
V spomin		124
Lovska kinologija	Zavarovanje psov	126
Šaljive		128

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 75 din. Za druge naročnike je letna naročnina 85 din; za inozemstvo 100 din. Posamezna številka 8 din. – Cene malim oglasom za člane lov. organizacij: do 15 besed 10 din, od 15 do 25 besed 13 din, od 25 do 35 besed 17 din, od 35 do 45 besed 20 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! – Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Konferenca o vodni perjadi v Portorožu

S. Valentinčič

Številne evropske in izvenevropske dežele posvečajo vodni perjadi veliko pozornost. Vsekakor mnogo večjo kot jugoslovanski lovci, dasiravno je tudi pri nas v zadnjem času premik k izboljšanju. Iz poročil je videti, da je stopnja civilizacije in kulture pri tem odločujoča. Seveda je važna tudi biološka komponenta; dežele, kjer vodna perjad gnezdí, ji posvečajo mnogo več pozornosti. To so zahodne in severne dežele – zlasti vse skandinavske, Vel. Britanija, Nizozemska in tudi največje vzhodne – Sovjetska zveza, Poljska, Češkoslovaška. Njihova pozornost in skrb za vodno perjad se kaže v številnih, različnih oblikah: v literaturi, v krajših lovnih dobah, v omejenem izvajanju lova (omejitev dnevnega odstrela, dnevno dovoljenega števila strelav, omejitev lova po dnevnem času, varovanje močvirnih predelov itd.). Pa tudi več srednje- in južno-evropskih dežel jim pri tem sledi: Španija, Portugalska, Grčija, Bolgarija, Madžarska itd. Podobno velja za Severno Ameriko, kjer ZDA in Kanada kažejo

posebno pozornost tej vrsti perjadi. Lahko bi celo rekli, da je odnos do vodne (selivske) perjadi merilo razmerja določene dežele do vseh vrst divjadi oziroma kazalec odnosa do naprednega lovstva sploh. Z veseljem lahko rečemo, da se v zadnjih letih Slovenija uvršča med lovsko najnaprednejše dežele tudi glede vodne selivske perjadi: močno je bila skrajšana lovna doba na race, mlakarica na območju ZLD Ljubljana uživa dveletno varstvo, začeli smo gojiti mlakarico ne toliko za tuje lovske turiste, ampak za povečanje njenega prirodnega staleža, novi lovski zakon bo tudi glede vodne perjadi prinesel novosti.

V Slimbridge-u, Vel. Britanija, je sedež IWRB (International Waterfowl Research Bureau – Mednarodna organizacija za raziskovanje vodne perjadi). V tem kraju je tudi Waterfowl Trust – nekaj živalski vrt žive vodne perjadi najrazličnejših vrst, ki ga je osnoval velik ljubitelj in poznavalec vodne perjadi, znani pisec strokovnih knjig o vodni perjadi Peter Scott. Pri

Slimbridge-u je tudi znani stolp ob velikem močvirju, s katerega preštevajo vodno perjad v različnih letnih časih. IWRB se deli na pet raziskovalnih skupin (oddelkov), ki se ukvarjajo z naslednjim:

- populacije in porazdelitev vodne perjadi,
- splošna biologija vodne perjadi,
- ekologija močvirij,
- uporaba staležev vodne perjadi (Resource Harvesting Division – RHD),
- preštevane vodne perjadi in ekspedicije.

Vsak od teh oddelkov opravlja različne naloge in je ustrezno sestavljen. Za članstvo in delo v teh oddelkih ter na njihovih območjih IWRB ne zahteva nikakršne članarine, zato pa tudi nima finančnih sredstev, vsaj ne velikih. Sodelavci pač morajo – in tudi hočejo – delati brezplačno, stroške za udeležbo na sestankih in za potovanja pa pokrivajo bodisi organizacije, kjer so zaposleni – to so razne raziskovalne, naravovarstvene, lovske in druge organizacije, ali pa iz lastnega žepa. Denar, ki ga IWRB zbere, gre predvsem za plačo stalnega osebja sekretariata v Slimbridge-u in za tisk; dvakrat letno IWRB izda svoj bilten.

Podrobneje naj prikažem Resource Harvesting Division (RHD). RHD vodi Finec dr. Teppo Lampio, vodi oddelka za lovstvo finskega lovsko-ribiškega inštituta v Helsinkih. Njegovo delo kot tudi delo vseh drugih sodelavcev je prostovoljno in brezplačno.

Dr. Teppo Lampio vodi poleg celotne RHD še njen sektor HRRG (Hunting Rationalisation Research Group – skupina za preučevanje vpliva lova na staleže vodne perjadi). Drugi sektor – Hunting Practices (način lova) je doslej vodil Hans Michaëlis, direktor holandske lovske zveze, ki se je konec leta 1973 na lovu smrtno ponesrečil; tako sem jaz prevzel ta sektor.

Lojze Mikuž razkazuje udeležencem konference račjo voljro LD Strunjan

Tretji sektor – statistika odstrela vodne perjadi – vodi dr. Eugen Nowak, zoolog in docent varšavske univerze, četrti – lovsko varstvo vodne perjadi – pa dr. Jeffry Harrison, zdravnik iz Sevenoakes, Vel. Britanija. RHD ima mrežo sodelavcev v vseh evropskih deželah.

S tem prikazom RHD IWRB sem se sicer nekoliko oddaljil od naslova tega članka, vendar menim, da je prav in potrebno obvestiti slovensko lovsko in širšo javnost – organizacije za varstvo ptic in narave, ornitologe itd. – o IWRB – in še posebej o RHD; prav ta se je namreč sestala v Portorožu, 16. in 17. aprila letos.

Konferenca je imela pravzaprav tri dele. Dopoldne 16. 4. je bil sestanek južnoevropskih sodelavcev RHD skupno s »štabom« RHD. Sejo sem vodil podpisani. Glavna točka dnevnega reda je bila: dogovor o ponovitvi ankete v letu 1975 o odstrelu vodne selivske perjadi v Evropi, po vrstah in številu (prva anketa je bila leta 1969). Popoldne istega dne je bila seja same RHD. Glavna tema je bila razširitev dejavnosti RHD na Azijo in Afriko. Južnoevropska regija je bila dopolnjena z arabskimi obmorskimi deželami; tako je dejansko postala – sredozemska regija. Zvečer prvega dne konference sta predsednik koprške lovske zveze Italo Pečarič in predstavnik Lovske zveze Jugoslavije Rado Pehaček priredila udeležencem konference in povabljenim gostom sprejem v hotelu Palace. Popoldne 17. aprila je bil sestanek devetih jugoslovanskih udeležencev konference. Glavni namen sestanka je bil ustanovitev jugoslovanske sekcije za vodno perjad. Izbran je bil iniciativni odbor treh članov, načeluje mu ing. M. Adamič. Glavna naloga odbora je: zbrati v sekcijo vse, ki se strokovno ali znanstveno ukvarjajo z vodno perjadjjo in pripraviti sestanek o organizaciji sekcije in njenih delovnih nalogah.

Predsednik LZ Koper Italo Pečarič pozdravlja konferenco, iz slovenščine v angleščino prevaja beograjski biolog dr. V. Jovanović (stoji desno). V sredini dr. Gerhard van Maasdijk z Nizozemske, bivši predsednik CIC, sedaj predsednik komisije CIC za selivsko perjad

Konferenca je torej obravnavala različna vprašanja in je po splošni sodbi udeležencev povsem uspela. Za to gre v prvi vrsti priznanje organizatorju konference Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki je pri tem sodelovala z Lovsko zvezo Jugoslavije. Lovsko zvezo Koper pa smo naprosili, naj prevzame vlogo go-

stitelja, kar je z vsem razumevanjem sprejela. Pri tem sta ji bili v pomoč lovski družini Koper in Strunjan.

Prvi dan, 16. aprila, je bila konferenca v domu LD Koper, ki so ga tamkajšnji lovci posebej lepo uredili in ga brezplačno dali na voljo. Udeležence so tudi pogostili. Pred-

Sestanek južnoevropskih sodelavcev RHD v domu LD Koper. Vodi ga prof. dr. Stane Valentinič, vodja sektorja RHD

sednik LZ Koper Italo Pečarič je nagovoril zborovalce z naslednjimi besedami: »Spoštovani predsedujoči, cenjeni gostje! Imam prijetno dolžnost, da vas v imenu Lovske zveze Koper, na katere območju je konferenca RHD, najtopleje pozdravim. V prvi vrsti vam želim, da bi se dobro počutili na naši slovenski obali. Zadovoljni smo z vašo odločitvijo, da je konferenca prav tu pri nas. Prvič zato, da поблиže spoznamo eminentne strokovnjake RHD, ki se bavijo z vodno in obvodno perjadjo, zlasti s selivsko, torej tiste, ki delajo na področju, tesno povezanim tudi z lovstvom. Drugič zato, ker se s tem ustvarja možnost še večjega zanimanja lovcev in drugih zainteresiranih za vaše ugotovitve in odločitve. Varstvo narave je zadeva, ki se tiče vseh. Zato morajo biti ekološka vprašanja obravnavana temeljito in celovito. Naša lovska organizacija se tega zaveda in delamo v tej smeri. Naj omenim, da imamo za takšno delovanje dobro osnovo. V naši državni skupnosti se namreč postavlja varstvo narave in okolja na važno mesto. Območje naše lovske zveze je važen predel, čez katerega preletajo divje race. Lovci se zavedamo, da moramo vračati naravi vsaj toliko, kolikor od nje dobimo. Odločili smo se za omejitvev odstrela in umetno zrejo divjih rac.

Ne samo to, veliko več vračamo, kot vzamemo. A se zavedamo, da je to še premalo. Vendarle lahko govorimo o čutu odgovornosti in zavesti lovcev. Imamo seveda tudi težave. Naj omenim le eno: krčenje življenjskega prostora vodne perjadi, ki je navzoče tudi pri nas. Vaše srečanje, ta delovna konferenca bo gotovo prispevala ob izmenjavi mišljenj in izkušenj predvsem k širšemu in načrtnejšemu delovanju. Vodni in obvodni ptiči niso zadeva samo ene države, saj gre za selilno perjad, ki spada v tri področja – sever, preletna ozemlja

in jug. Skupno obravnavanje te perjadi je torej – nujnost! Tovariši, ki delamo v lovski organizaciji, bomo storili vse, kar je v naši moči, da bodo vaše strokovne ugotovitve postale sestavni del naših programov.«

Drugi dan dopoldne, 17. 4., je bila strokovna ekskurzija, ogled sečoveljskih solin in izliva Dragonje, kar je del lovišča LD Strunjan. Obsežne vodne površine ob obeh rokavih Dragonje nudijo vodni perjadi ugodne pogoje, mlakaricam tudi za gnezdenje, in prehodna selivska perjad se tam zadržuje vso

zimo. Soline smo si ogledali s kopnega, pozneje pa so nas popeljali še v voljero za umetno gojitev mlakaric. Portoroška konferenca o vodni perjadi je pri lovski organizaciji na slovenski obali povečala zanimanje in pravilen odnos do vodne selivske perjadi, obenem pa je v svetu dvignila ugled Jugoslavije in njenega lovstva. Prepričan sem, da bo tudi naša novoustanovljena sekcija za vodno perjad našla plodna tla za svoje delo in da bo doprinesla pomemben delež pri razreševanju številnih problemov tega področja.

Osnove streljanja na umetne golobe

Janez Šekoranja

Avtor članka je eden izmed naših odličnih strelcev na umetne golobe, ki ga bralci že poznajo iz naše revije. Pravi, da je k njegovim uspehom zlasti veliko pripomogla Lovska zveza Posavje, ki mu je nudila ustrezno pomoč.

Uredništvo

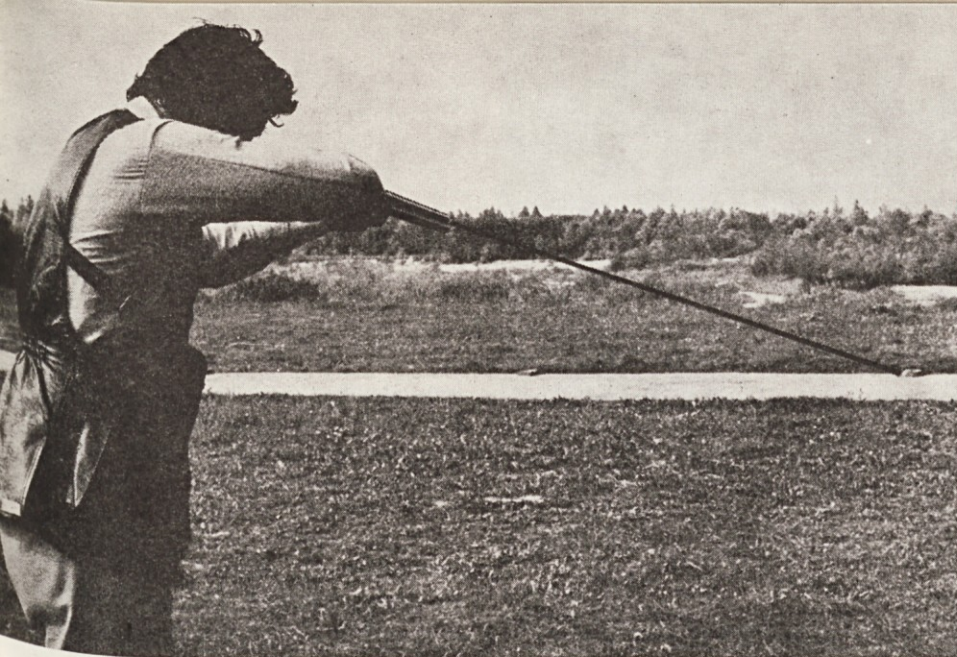
»Ni bil še rojen strellec, ki bi vedno stoodstotno zadeval...« iz knjige D. Lee Browna »Trapshooting« (Streljanje na umetne golobe)

Streljanje na umetne golobe vsako leto pritegne več novih strelcev. Kljub težavnostim pri tem športu dosegamo pri nas vedno večje uspehe. Golob zapusti rov pod kotom, ki je strelcu neznan, in s hitrostjo kakih 35 m v sekundi. Večina golobov je sestreljenih 30 do 35 m od strelske črte. Torej ima strellec zelo malo časa, da oceni smer in višino goloba, da pride s puškino muho v položaj, ko je treba pritisniti na sprožilec. Hitrost in pravilnost strelčevega ukrepanja je pravzaprav čar tega športa. Le

zelo majhna napaka in cilj zgrešimo. Puška mora popolnoma ustrezati strelcu, drža telesa mora biti pravilna, zelo važna je sprostitost in predvsem koncentracija. Ne smeš si privoščiti, da bi mislil na kaj drugega kakor na goloba, če ga hočeš zadeti.

To je nekaj, kar govori o tem, da je streljanje na leteče cilje šport, kjer se človek sreča sam s seboj, ko je predvsem od njegovih sposobnosti odvisen uspeh. Ta šport je koristno razvijati tudi iz narodnoobrambnih namenov, upoštevajoč program Splošnega ljudskega odpora (SLO). Zato naj bi ga družbenopolitične organizacije bolj podpirale! Resnici na ljubo je treba reči, da je bilo zanj pri nas doslej bolj malo posluha. Na voljo naj bi bilo dovolj ustrezne municije, a ne po »zasoljenih« cenah! Naj navedem primer, da so med drugo svetovno vojno v ameriški vojski izbirali letalce-mitraljezce prav iz vrst odličnih strelcev na umetne golobe.

Vsak strellec išče sebi najprimer-

Levo: Črta merjenja, na kateri se koncentriramo in pričakujemo izlet goloba. Točka, kjer golob zleti iz rova, je označena. Desno: Pravilna stoja. Telo nagnjeno nekoliko naprej, teža na obeh nogah, levo koleno nekoliko upognjeno, desna noga malo nazaj in vstran. Trak pred nogama je vzporeden smeri mejnega levega goloba (45°)

Vse foto S. Zalar

nejši, najlažji in najhitrejši način, da pride z muho pravilno pred leteči cilj. Če bi vprašali sto dobrih strelcev, kako streljajo, bi dobili sto različnih odgovorov. Čas, ki ga potrebuje strellec, da zazna vse podrobnosti in usmeri puško v položaj za uspešen strel, je skoraj pri slehernem strelcu drugačen. To je odvisno od strelčevih refleksov, od njegovega počutja in še mnogih drugih pogojev.

Da, tudi puška je velik problem. Na tekmovanjih gredo puške iz rok v roke. Marsikdo misli, da je njegova puška slaba in vzrok njegovih neuspehov. Zgodi se, da strellec s sicer dobrimi rezultati začne slabo streljati. Potem je pa vse drugo krivo – največkrat puška – samo on ne. Vendar je res, da mora puška strelcu povsem ustrezati. Mere, ki pridejo za puško v poštev, so pa pri večini strelcev različne: nekateri imajo daljše roke ali vrat, drugačna je razdalja med očesom in ličnico in še mnogo drugega vpliva, da puška ustreza ali ne ustreza. Največ neustreznosti se da popraviti prav na kopitu. Toda tudi potem, ko je puška prilagojena strelcu, ciljev sama še ne zadeva. Nekaj časa je treba, da se strellec puške navadi, da ve, »kam nese«.

Večkrat se zgodi, da nekdo, ki strelja prvič, zadene npr. 20 golobov

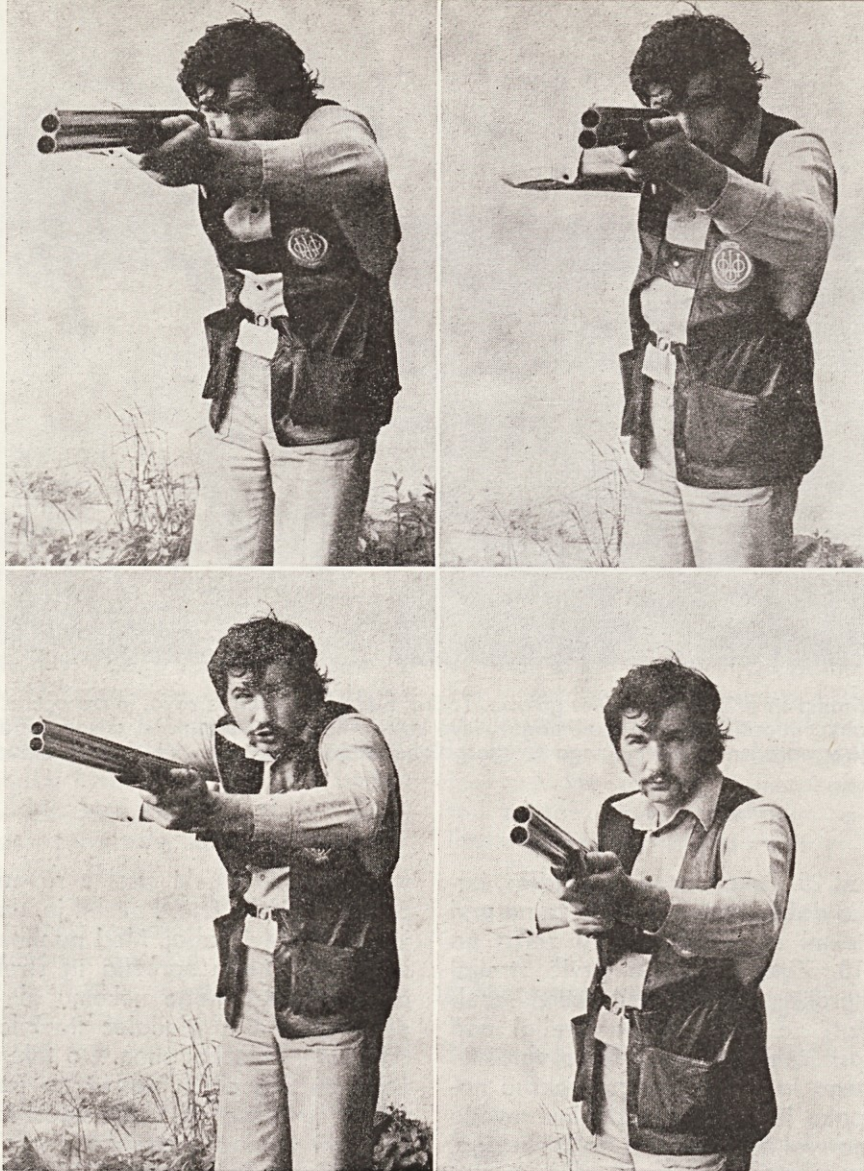
od 25. Takoj seveda »odkrije«, kako dober strellec je, toda že na prvi tekmi se uspeh od 20 zniža na 10. Zakaj? Ker je prvič streljal sproščeno, ker ni bil važen rezultat; na tekmi je pa streljal pod psihičnim pritiskom. Nato vprašuje tega in onega strelca, kakšno napako je delal. Vsakdo mu seveda na svoj način odgovarja in razlaga. Zato potem skuša streljati na štiri ali pet različnih načinov, ki so lahko vsi pravilni. In rezultat na koncu: neuspeh, zmešnjava, izguba volje. Neuspeh je pa vedno večji. Strellec trdo stiska puško in dela vse mehansko. Vendar to ne velja samo za začetnike! V poplavi raznih načinov streljanja se tako izgubijo tudi že izkušeni strelci. Naj velja pravilo: vztrajaj pri tistem pravilnem streljanju, katerega si se začel učiti, in ne poslušaj raznih šušmarskih nasvetov! Prav je, da si za mentorja najdeš starejšega, izkušenega strelca, ki ima poprečno dobre rezultate. Njegovo metodo poskušaj izpopolniti na sebi, pač kakor ti najboljše ustreza in po izkušnjah, ki si jih s časom pridobivaš.

Treba je poudariti, da je varnost na prvem mestu. Na naših tekmovanjih velikokrat vidimo »pometanje« oziroma »metljanje« s puško, kakor temu pravimo. Zlasti nevarne so polavtomatske puške. Naj omenim primer, ko je na strelišču

v Stari Pazovi neki strellec ravno prišel s strelske črte. Pozabil je, da je ostal v cevi naboj. Med publiko se mu je puška sprožila in strel je udaril med noge nekemu gledalcu. Strellec in gledalec sta bila od strahu bela kot sneg. Do takih nevarnih situacij in nesreč ne bo prišlo, če bomo od vsega začetka posvetili varnosti potrebno pozornost. Na strelišču hodi z odprto puško; na strelnem mestu pa jo po strelu takoj odpri v smeri, v katero si streljal, brez kakršnega koli obračanja. Tudi cevi se bolje hladita, če puško takoj odpreš.

Potem je na vrsti puška. Lahko jo preizkusiš na tale način: zapreš oči, dvigneš puško k licu (glavo imaš nekoliko nagnjeno naprej), nato šele prisloniš. (ne pritisniti!) kopito k ramenu in odpreš oči. Ko pogledaš vzdolž cevi, moraš videti točno po sredini šibike na muho in šibika je videti visoka ca. 3 mm. Temu, koliko šibike vidiš, pravimo, koliko je puška »odprta«. Če vidiš preveč šibike, če je torej puška preveč »odprta«, boš pri normalnem merjenju goloba nadstrelil.

Torej moraš dobiti tako »odprto« puško, da bo golob v vidnem polju nad muho, ko naj sprožiš. Tako mora puška zadevati v tisto točko, v katero gledaš, in to v vsakem trenutku gibanja. Če imaš sicer dobro puško, a ti ne ustreza, je ni treba zamenjati, le dobrega pu-

Zgoraj: levo – nepravilna ramenska drža pri merjenju, desno – pravilna

Spodaj: levo nepravilno – ramena preveč usločena, hrbtne mišice prenapete; desno pravilno – ramena vzravnana in glava le nekoliko naprej

škarja ali kopitarja poišči, ki naj popravi kopito.

Naj ponovim: puško najprej k licu, potem šele k ramenu! To je pri nas nova, vendar v tujini preizkušena metoda. Velika večina strelcev pa puško najprej k ramenu, nato šele k licu. To povzroči napetost hrbtnih in vratnih mišic, kar je lahko vzrok, da po prvem strelu glavo odmakneš od kopita. Če puško pravilno namestiš, je nos kaka 2 cm od palca desne dlani, ki objema vrat kopita. Toda lice ne sme biti preveč zadaj na kopitu, kar zopet povzroči težave in napako pri merjenju. Vzeti si je treba čas in ugotoviti najboljšo držo. Naslednja napaka, ki se pojavlja pri strelcih, je, da puško držijo pretrdo. Nekateri pritiskajo kopito k

ramenu, da jih kar boli, drugi zopet preveč stiskajo kopišček. Vse to je napak, saj je posledica tega neokretnost in otrdelost pri merjenju. Tudi udarec puške je močnejši, ker so ramenske mišice stisnjene in ne morejo amortizirati puškega sunka. Kopišček naj leži strelcu v levi roki le toliko trdno, da puška ne kleca. Potem pomeriš, kakor bi meril s kazalcem leve roke, umirjeno, sproščeno. Noben del telesa ne sme biti prenapet. Ob sproščenih in umirjenih mišicah lahko v trenutku »poženeš ves svoj mehanizem« v gibanje. Za dodatno sprostitev pa nekoliko upogni levo koleno (levičarji desno)! To omogoča lažje in bolj umirjeno obračanje na levo in desno stran pri merjenju. Stopalo leve noge mora

biti nekoliko naprej in takó, da je črta skozi peti vzporedna z letom levega mejnega goloba. Za levičarje obratno! S takim stavom je pri streljanju omogočen enak obrat na skrajno levo in skrajno desno letečega goloba.

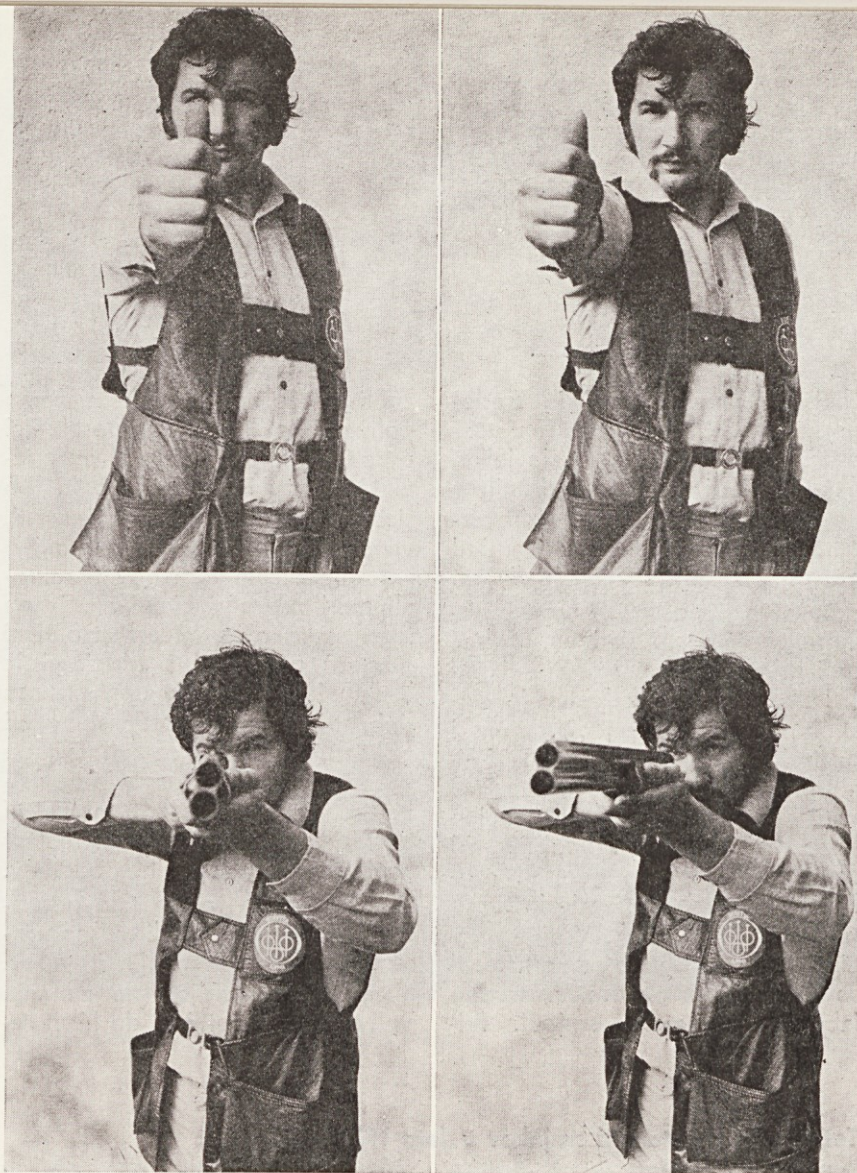
Te vrste streljanje je hiter šport, zato moraš seveda hitro ugotoviti kot, smer in razdaljo predstrela (prehitek – preticaj). Torej je zelo važno, kam gledaš oziroma kam meriš, ko s »pul« ukažeš, naj zleti iz rova golob. Pri tem je več načinov. Nekateri merijo v točko tik nad rovom, kjer bo izletel golob. Nekateri pomerijo nižje in potem, ko že premikajo puško proti točki, kjer bo izletel golob, le-tega pokličejo s »pul«. Tako je strelec dejansko že prej v gibanju. Nekateri gledajo »pod puško« v izletišče, tako da merijo malo nad rov. Največ je takšnih, da merijo v izletiščno točko. Zakaj? Tu imaš najboljši pregled nad rovom, najlažje in najhitreje zagledaš vrženega goloba, oceniš njegovo smer, višino itd. Veliko polravnih golobov je zgrešenih zato, ker se nanje strelja kakor na ravne, dejansko so pa pollevi ali poldesni.

Dobro se je navaditi, da merimo z obema očesoma, ker si s tem razširimo vidno polje, kar je zlasti pri streljanju te vrste zelo važno. Mnogo strelcev, mladih in starih, ne ve, kaj je navidezna slika. Stopi pred ogledalo in pomeri preko palca v desno oko v ogledalu (kakor da meriš). Nato odmakni palec nekaj cm v desno ali levo od črte merjenja, toda glej še vedno po črti merjenja v oko v ogledalu. Palec, ki ga odmakneš s črte pogleda, ne vidiš naravnost, ampak le kot navidezno sliko. Sedaj pa poskusi isto s puško! Pomeri v neko točko in premakni puško malo v stran od črte merjenja. Kljub temu, da si muho premaknil z linije pogleda, muho še vedno vidiš, in celo oceniš lahko, za koliko si jo premaknil.

To uporabiš pri streljanju na umetne golobe. Pogled mora biti vedno tako rekoč prikovan na goloba in če je ta npr. desni oziroma levi, moraš biti z muho pred njim. Predstrel pa določiš po pramenu svetlobe med umetnim golobom, v katerega gledaš, in puškino muho, ki jo vidiš kot navidezno sliko. Ko vidiš, da si zadosti prehitel goloba, mirno stisneš sprožilec in ne ustaviš puške, četudi vidiš, da se je golob ob strelu razletel. To povsem iz praktičnega razloga, da se ne navadiš takoj po prvem strelu odstaviti puško od ramena. Večkrat je namreč treba popravljati zgrešeni prvi strel še z drugim strelom. Mnogo nabojev te pa stane, da se navadiš uporabljati muho kot navidezno sliko. Večina strelcev pa strelja ravno obratno, da gleda goloba kot navidezno sliko, kar je nepravilno.

Ko ugotoviš smer, višino in hitrost goloba, popolnoma avtomatsko določiš razdaljo navidezne slike muhe in golob se bo v zraku spremenil v oblaček. Ponovno poudarjam, da po strelu puške ne smeš zadržati, ustaviti! Puško »vleci« po črti do konca, po kateri leti golob oziroma bi še letel naprej, če bi bil cel. Takole: koncentracija – »pul« – ugotoviš smer, višino, hitrost – slediš s puško in prehitiš – bum – oblaček – vlečeš puško po črti naprej! Če nisi prepričan, da je goloba odletel viden košček, naj ti ne bo žal še enega naboja.

Omembe vreden je tudi pritisk na sprožilec. Torej sproženje. Najbolje je pritiskati na sprožilec z delom kazalca med prvim in drugim členkom, ne pa z blazinico prvega členka, ker se mora blazinica namreč prej nekoliko vdreti, preden se sprožilec sproži. In zamuda je tu! Če pa nastaviš kazalec tako, da je sprožilec med členkoma, pa s pritiskom sprožilec sprožiš takoj. Bistveni pri tekmovalstvu sta samokontrola in koncentracija (osredo-

Zgoraj: levo – preko desnega palca pomerimo z desnim očesom v desno oko v ogledalu; desno – palec nekoliko odmaknemo od črte merjenja, a z očesom še vedno gledamo v isto oko v ogledalu. Čeprav palec ni več na črti pogleda, ga vendar še vidimo in celo lahko ocenimo, kam »merimo« z njim

Spodaj: levo – preko muhe pomerimo v oko v ogledalu; desno – z desnim očesom še vedno gledamo v isto oko v ogledalu, puško pa premaknemo od črte merjenja, muho še vedno vidimo, čeprav ne naravnost, in celo lahko ocenimo, kam merijo cevi

točenje). Če tega ne zmoreš, potem ne bo vrhunskih rezultatov; seveda do tega ne prideš že prvi dan. Sposoben moraš biti kontrolirati svoje telo oziroma mišice. Vsak tvoj gib mora biti umirjen, sproščen, pravilen. Puška naj dela samo to, kar zahtevajo tvoje misli: zdrobiti goloba! Vedno moraš streljati tako, ko da je tisti hip leteči golob najvažnejša stvar na svetu! Pri tem ne šteje, koliko si jih ti ali tvoj nasprotnik doslej zadel in koliko zgrešil. Ko si na strelni črti, sta samo ti in golob – kdo bo koga. A če si ga zgrešil, se ne

vznemirjaj, osredotoči se k naslednjemu golobu, kakor da se ni zgodilo nič neprijetnega, ko da si doslej vse zadel! Seveda so tu po sredi živci, ki jih včasih nikakor ni moč obvladati. Mirno osredotoči svoj jaz in ko si najbolj pripravljen, zapovej »pul«! Uspeh je odvisen od dvojega: fizične in psihične kondicije.

(V eni prihodnjih števil bo članek, ki bo podrobneje obravnaval streljanje na različno leteče umetne golobe.)

Teža srnjačjega rogovja v Trnovskem gozdu

Ing. Vitomir Mikuletič

Lovišče Trnovski gozd je sredogorsko in večinoma poraslo z gozdom. Prevladujeta bukev in jelka, nekaj je tudi smreke in drugih – po deležu nepomembnih – drevesnih vrst. Razumljivo, da je tu srnjad glavna in najštevilnejša divjad. Zato smo ji posvečali največ pozornosti, ne samo pri lovu, temveč tudi pri gojitvi. Letni odstrelni načrti zadnja leta predvidevajo odstrel po ca. 200 srnjadi, dejanski odstrel pa je navadno 10–15 % manjši. Zakaj, bom morda napisal kdaj drugič. Ocenjevanje trofejev – letno ocenjujemo skupaj 70–90 srnjačjih rogovij in gamsjih rogčev – je vedno doživetje in težko pričakovan dogodek. Vsaj za večino lovcev, posebno pa za tiste, ki se na ta ali oni način trudijo izboljšati kakovost srnjadi. Pri-

znati pa moram, da se ne moremo pohvaliti s kakšnimi posebnimi uspehi. Razvrščanje trofejev po znani klasifikaciji I a, II a, I b in II b sicer daje nek pregled kakovosti, vendar ni zadovoljiv, ker je lahko zaradi različnih pogledov in ohlapnih meril preveč subjektiven. Razen tega pa tako razvrščenih trofejev ni mogoče primerjati s trofejami iz drugih lovišč. Kar je npr. pri nas dobro, je drugod morda slabo ali odlično. Zato smo se odločili, da bomo vse srnjačje rogovje na letnih ocenjevanjih stehali in skušali po teži rogovja in starosti srnjakov priti do uporabnejših podatkov. Morda bi nam to olajšalo gospodarjenje in potrdilo ali ovrglo pravilnost naših dosedanjih ukrepov. Vemo, da je srnjad na zunanje vplive zelo občutljiva, da hitro re-

agira na spremembe, posebno na slabe, neustrezne. Posledici sta navadno manjša telesna teža in slabše rogovje. In ker premalo upoštevamo biologijo srnjadi, pri odstrelu često grešimo. Želja po močnejši trofeji in nestrpnost sta žal premnogokrat vzrok, da prehitro ukri- vimo prst. Prvič smo tehtali trofeje iz lovišča Trnovski gozd l. 1972, drugič pa lani. Škoda, da se tega nismo domislili že prej, saj smo tako zgubili mnogo dragocenega statističnega materiala. L. 1972 smo stehali vse trofeje, lani smo izpu- stili gumbarje in šibke šilarje, tipične II b srnjake. Zaradi zanimivosti navajam teže trofejev po starosti srnjakov. (Tabeli stran 104 in 106.)

Te vrednosti sem nanese na grafi- kon (glej stran 107), kjer so na nav- pičnici teže v gramih, na vodoravni črti pa leta starosti. Nato sem povezal vse skrajne vrednosti s črto za vsako leto posebej (1972 tanka črta, 1973 debela prekinjena črta). Tako sem dobil dve polji, v katerih so se gibale teže trofejev. Na grafikonu pomenita še: tanka zlom-ljena in prekinjena črta aritmetične sredine tež trofejev, debela polna krivulja pa izravnane vrednosti. Potek te črte je za nas nadvse za- nimiv. Čeprav je vzorcev premalo (posebno za prvo, šesto in sedmo leto), je potek krivulje že zdaj zna- čilen. Sčasoma, ko bomo zbrali več podatkov, kajti s tehtanjem name- ravamo nadaljevati, bomo dobili bolj zanesljiva povprečja. Toda že ta podoba nam daje slutiti, da srnjak nima najmočnejše trofeje v četrtem, petem ali šestem letu, kot se navadno trdi, temveč kasneje. Krivulja kaže tendenco dviganja tudi po šestem letu. Iz naših po- datkov ni mogoče ugotoviti, kje je vrh, kulminacija naraščanja teže. Enostavno zaradi tega, ker nimamo na razpolago rogovij starih srnja- kov. Zato naj uporabim nekaj mad- žarskih podatkov. Že mednarodna lovska razstava v Novem Sadu, še bolj pa svetovna

Teže trofejev po starosti srnjakov v letu 1972

	Starost po letih					
	1	2	3	4	5	6
Teže v gramih	90	120 196 198	106 118 120 128 150 155 158 170 174 178 190 200	180 180 200 205 205 210 210 210 220 230 232 235 265	168 183 194 200 200 230	220 270
Teža skupaj	90	514	1847	2782	1175	490
Število trofejev	1	3	12	13	6	2
Poprečna teža	90	171	154	214	196	245

Močan vrat potrjuje starega srnjaka, razmeroma slabo rogovje pa ga uvršča v I b

Foto R. Čenčič

v Budimpešti sta pokazali, da so Madžari pri gojitvi parkljaste divjadi dosegli izredne uspehe. Srnjak z 228,68 točke, novi svetovni prvak,

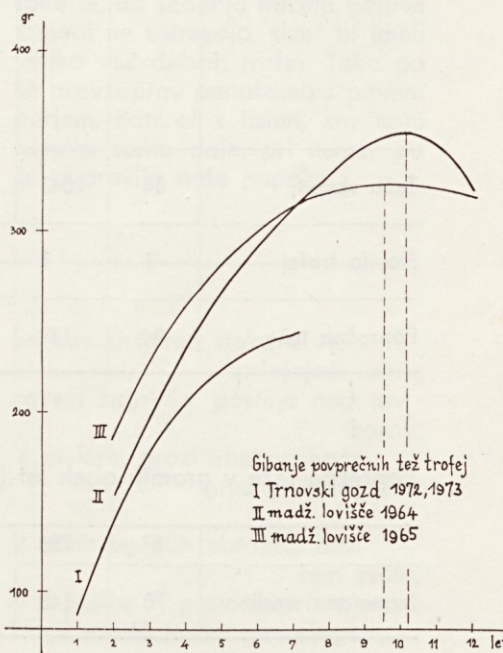
in cela vrsta drugih trofej z medaljami to dokazuje. Po nekih podatkih ima 15 % od vseh uplenjenih madžarskih srnjakov pogoje za eno izmed treh vrst medalj. V knjigi dr. Akosa in Magde Szederjei »Skrivnost svetovnega rekorda, srnjad«, ki je izšla l. 1971 v založbi Terra v Budimpešti, je na str. 238 pod zap. št. 63 tabela s pregledom poprečnih tež rogovij srnjakov, uplenjenih v l. 1964 (389 kosov) in v l. 1965 (713). Teže so razvrščene po letih starosti uplenjenih srnjakov. Začenjajo z drugim in končajo z dvanajstim letom.

Madžari trdijo, da je njihov srnjak na višku svojega razvoja pri 9 letih. Da bo to držalo, potrjuje tudi svetovni prvak, ki je bil po ugotovitvah madžarskih strokovnjakov star 9 let! V omenjeni knjigi je kot dodatek dolg seznam odlikovanih srnjačjih rogovij od l. 1946 do 1967 z ustreznimi podatki. Med njimi je cela vrsta »zlatih in srebrnih«, ki so stari 9, 10, 11 ..., da celo 14 let! Tabela Poprečne teže rogovij v

gramih pa je zanimiva še zaradi nečesa. »Startna teža« (dveletnih srnjakov) je približno enaka v obeh loviščih. V nadaljnjih letih pa na-

Poprečne teže rogovij v gramih

Starost let	Madžarsko lovišče		Trnovski gozd	
	1964	1965	1972	1973
1	—	—	90	84
2	152	184	171	149
3	204	245	154	193
4	240	261	214	223
5	270	273	196	219
6	289	302	245	255
7	301	318	—	215
8	332	315		
9	349	329		
10	359	311		
11	348	312		
12 in več	321	331		

raščajo teže rogovij madžarskih srnjakov veliko hitreje. Tu je najbrž vzrok gospodarjenje s srnjadjo po drugačnih načelih kot pri nas. Vsekakor pa večja doslednost in disciplina pri izvajanju teh načel kakor pri nas. Medtem ko mi skušamo doseči ali ohraniti spolno razmerje 1 : 1, je cilj Madžarov 2 : 1 v korist srnjakov. Mi izbirni odstrel (selekcijo) izvršujemo pretežno pri srnjakih (odstrel II b in I b), medtem ko

odstrelijo Madžari v predelih, kjer se pojavljajo slabi srnjaki, z njimi vred tudi srne. Tak odstrel imenujejo (ker je vezan na majhne površine zaradi teritorialne navezanosti srnjadi) »mozaični odstrel«. Nasprotno pa tam, kjer se pojavljajo močni srnjaki, zelo skrbno izbirajo in so previdni pri odstrelu. Vsekakor pa so kapitalni srnjaki nelovni vsaj do 9 let starosti! Pri nas pač pozabljamo, da z odstrelom samo

Teže trofej po starosti srnjakov v letu 1973

	Starost po letih						
	1	2	3	4	5	6	7
Teže v gramih	84	55 110 123 170 185 190 210 195 200 220 220 230 235 255	130 155 158 165 170 180 190 195 200 220 220 230 235 255	155 180 200 200 200 210 210 225 255 260 270 310	195 200 210 270	177 246 340	215
Teža skupaj	84	1043	2703	2675	875	763	215
Število trofej	1	7	14	12	4	3	1
Poprečna teža	84	149	193	223	219	255	215

Poprečne teže v gramih obeh let (1972, 1973)

	87	156	175	218	205	250	215
Izravnana sredina	70	140	180	205	225	242	255

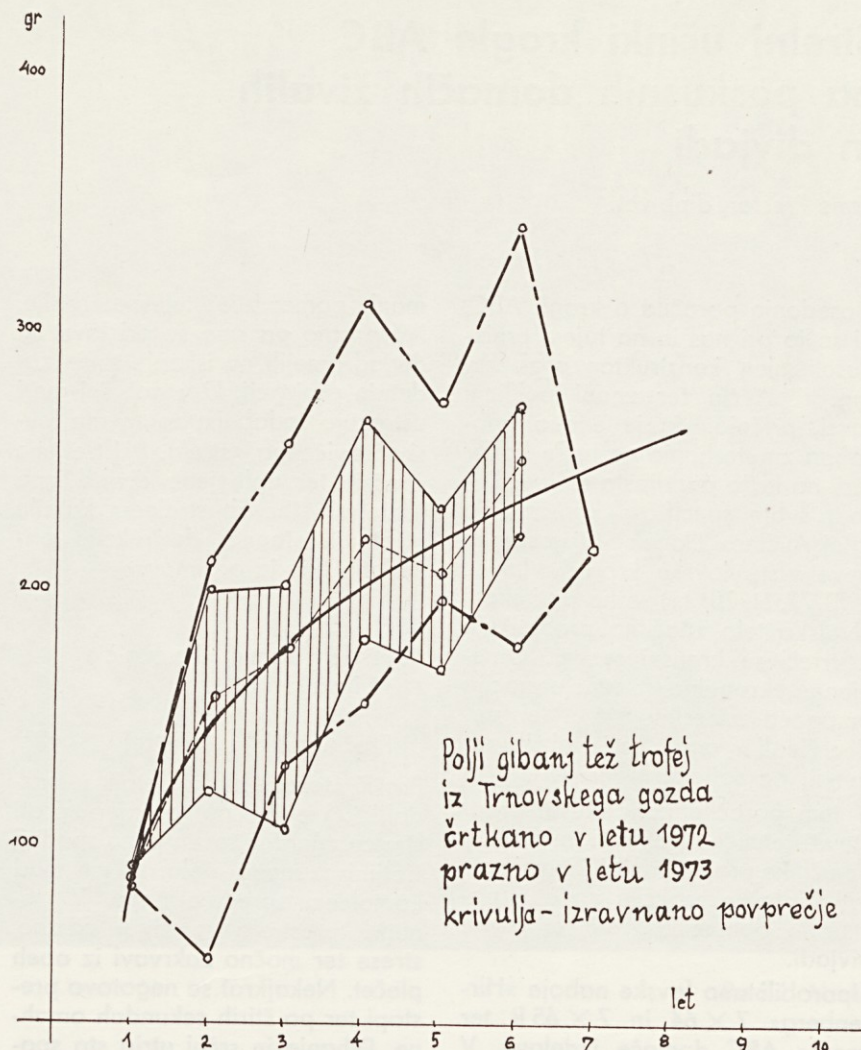
slabih srnjakov za izboljšanje kakovosti nič ne moremo doseči, če hkrati ne odstrelimo tudi srn, ki so prav tako nosilke dednih lastnosti. Tu pa odgovorimo, ker ne vemo ali pa si premalo prizadevamo ugotoviti, katere srne so slabe. Odstrel srnjadi v Trnovskem gozdu je približno v spolnem razmerju 1 : 1, toda izbira živali za odstrel ni pravilna. Za to imam več izgovorov. Presojamo jih lahko kot subjektivne ali objektivne. Menim, da je v marsikaterem lovišču podobno, zato jih navajam.

Prvič nismo poklicni lovci, nekaj čez 80 nas je, in se ukvarjamo z lovom bolj kot z rekreativno dejavnostjo. Zaposleni smo v različnih poklicih in krajih in ne utegnemo biti stalno v lovišču. Celo gozdarji ne utegnemo vedno poseči vmes, kadar bi bilo potrebno, čeprav opravimo v lovišču marsikaj koristnega.

Kljub skrbi za strokovnost le-ta počasi prodira v prakso. Tu in tam pa je komu težko upoštevati strokovna pravila in se odreči dobri trofeji.

V našem lovišču imamo zadnja leta zaradi izrednega položaja in pomembnosti Trnovskega gozda kot prvovrstnega rekreativnega objekta velike težave zaradi množičnih obiskov izletnikov, posebno v nedeljah in praznikih. V takih dneh kroži po njem na stotine avtomobilov in tisoče izletnikov. V takih razmerah je lovsko gospodarjenje zelo ovirano. Srnjad se podnevi skriva in izstopa le ponoči. A to še ni vse. Najhuje je v času malin in gob. Sredi avgusta začnejo zoreti maline in dober mesec v lovišču ni miru. »Malinarji« preženejo divjad iz pogozdenih površin in lomijo mladje. V času malin se že tudi pojavijo gobe. Ne gre za kake posebne plemenite, denimo jurčke, temveč za navadne štorovke (*Armillaria mellea*). Kljub temu, da je to drugo-, če ne celo tretjerazredna goba, gre pri sosedih odlično v denar. In spet imamo »invazijo« – gobarjev, ki še bolj natančno kot malinarji prečešajo lovišče. 10 000 hektarov gozda in jas se takrat spremeni v mravljišče, kjer srečuješ namesto srnjadi le gobarje, ki pretaknejo vsak kot in oberejo vsak štor. To traja do prvih močnejših slanih, tja do srede novembra. Potem pa pride jesensko deževje s svojo tedne trajajočo meglo. In tako se počasi približuje konec lovne dobe na srne. Nam bi prišlo izredno prav, če bi trajala lovna doba na srne in mladiče do srede januarja. Medtem se vreme nekoliko ustali, divjad se umiri, da bi lahko bolj mirno in premišljeno uplenili še kakih 10–20 srn.

To je samo nekaj vzrokov, ki ovirajo pravočasen in, recimo tudi, pravilen odstrel srn v našem lovišču. Vendar ni namen tega članka opisovati naše težave, temveč opozoriti na gospodarjenje s srnjadjo. Prepričan sem, da bo treba spremeniti in v praksi uveljaviti drugačna načela pri gojitvi srnjadi. Prav pa bi bilo, če bi pred začetkom lova na srnjaka izdelali program zbira-

nja določenih podatkov in zanesljivo ugotavljali njihovo medsebojno odvisnost. Obenem bi bilo treba tudi ugotoviti elemente, ki vplivajo na spremembo vrednosti teh podatkov. Če bi za to izbrali nekaj vzorčnih lovišč, kjer je odstrel srnjadi velik in bi bile LD, ki upravljajo ta lovišča, pripravljene sodelovati, najprej z zbiranjem podat-

kov, pozneje pa tudi s praktičnimi ukrepi, bi najbrž v nekaj letih prišli do uporabnih rezultatov. Prav gotovo je, da sedanja načela gojitve srnjadi ne ustrezajo, sicer bi imeli veliko več dobrih trofejev. Tako pa se pravzaprav ponašamo s pavjim perjem, namreč s tistim, kar nam narava sama daje, pri čemer pa še popravlja naše napake.

Obtožba

Vlado Podlogar

V večernem mraku murna
je utihnil glas
in slavca spev.
Še trepetlike list zastal
je v tišini.

Se čas življenja steka v vse
utrinjajoči mrak,
zavest zagrinja, postaja negotov
korak.
V mukah, grozi zbežati hoče
pred prihajajočim.

V očeh ugaslih obtožbo bral
sem svojo,
ki s puško in pravico prisvojeno
krojil usodo kruto sem njegovo.

Strelni učinki krogle ABC na poskusnih domačih živalih in divjadi

Tone Prestor, dipl. vet.

Dosedanja poročila o krogli ABC, ki so jo pri nas in na tujem preizkušali njen konstruktor prof. dr. ing. F. Avčin ter znani poklicni lovci, pričajo, da je enako uporabna za streljanje na lažjo kakor tudi na težjo parkljasto divjad. Zaradi svoje specifične konstrukcije (glej Avčinov članek »O nastanku nove vrste lovske krogle«, Lovec 1971/72, št. 10, 11) se na poti skozi živalsko telo značilno preoblikuje v vrteči se kronski rezkar. Omenjena krogelna transformacija omogoča zanesljiv izstrel ter padec živali v ognju, pri slabših zadetkih pa soliden krvni sled.

V tem poročilu bom skušal predstaviti tehnične lastnosti ter fizikalne učinke projektila ABC in primerjati biološke reakcije zadetih poskusnih domačih živali ter lovne divjadi.

Uporabili smo lovske naboje »Hirtenberg« 7×64 in 7×65 R ter krogle ABC domače izdelave. V primerjalnem testu pa smo se poslužili nabojev DWM in RWS v izvedbi TIG in Rdk. Za poskusne živali je bilo 15 klavnih prašičev, težkih 100, 150 in 200 kg, za odstrelno divjad pa 10 jelenjadi, 4 srnjadi in 1 gams.

Pred poskusom smo domače živali klinično pregledali, ob zadetku in hip po njem pa smo opazovali njihove reakcije na strel. Posebno pozornost smo posvetili vprašanju morebitne ohranitve osnovnih življenjskih funkcij ter nastopu smrti. Prepričali smo se tudi s preizkušanjem odzivnosti osnovnih življenjskih refleksov in smo z askultacijo (osluškanjem) srca s pomočjo fonendoskopa ugotavljali njegovo aktivnost. Pri izvajanju lova na divjad pa so bile tovrstne preiskave iz razumljivih razlogov omejene predvsem na vizuelna zapažanja po strelu.

Poskusno smo streljali na domače živali v različnih projekcijah in nekajkrat tudi skozi za usmrtilcev

manj pomembne telesne regije. Nasprotno pa smo se pri lovu na divjad omejili na iskanje takih zadetnih projekcij, ki v dobršni meri ustrezajo sodobnim zahtevam lovskopravičnega strela. Ustreljene prašiče ter uplenjeno divjad smo raztelesili ter ob strelnem kanalu ugotovili stopnjo destrukcije prizadetih tkiv in organov.

A. Poskusne domače živali

a) Prečni (nizki) srčni strel

Prašič, težak 150 kg, stoji v razdalji 25 m bočno obrnjen proti strelcu. Merilna točka je na spodnji tretjini prsnega dela, 15 cm nad komolcem sprednje noge. V trenutku prestrela se žival zdrzne, strese ter močno zakrvari iz obeh plečet. Nekajkrat se negotovo prestopi ter po štirih sekundah omahne. Dihanje in srčni utrip sta spočetka pravilna, v poldrugi minuti pa se utrip sprevrže v nepravilen galop. Dihanje postaja vse frekventnejše in se v drugi minuti spremeni v počasnejše in krčevito hropenje, v tretji minuti pa se ustavi. Ritem srčnih tonov je močno spremenjen, javljajo se prvi srčni bloki, ki na koncu četrte minute preidejo v sikajoče žuborenje zadnjega nava la krvi. Pri raztelesanju smo opazili, da je žival izkravavala v notranjost prsne votline, viški izlite krvi pa so otekali skozi vstrelno in izstrelno rano. Robovi vstopne in izstopne rane so povsem gladki in krožno odsekani, tako da razlikovanje vstrelnega in izstrelnega mesta na koži zahteva natančnejši pregled. Strelni kanal je premočrten skozi kožo, plast slanine, mišičje, pljučni krili, srce in rebra obeh strani. Peto rebro vstrelne strani je (zaradi udarnega vala še nepreoblikovane krogle) žarkasto razpočeno, medtem ko je rebro izstrelne plati izrezkano v obliki polkroga premera 16 mm. Pljučni

krili sta zaradi svoje mehke elastičnosti razcefrani ter prežeti s krvjo, medtem ko skozi kompaktno srčno mišico vodi grobo izstružen kanal. Medrebrno mišičje vstrelnega in izstrelnega segmenta, razen prekrvitve, ne kaže težjih destrukcij (razdrtosti).

b) Prečni prestrel sredine prsnega dela

Merilna točka je za plečetom med 4. in 5. rebrom, 25 cm nad komolcem sprednje noge. V hipu zadetka se 150 kg težak prašič zruši ter krvavi iz obeh strani. Krvava pena udari tudi skozi usta in nos. Žival nekajkrat krčevito zahrope, sicer pa je v globoki nezavesti. Srčni udarci so slabotni in vse počasnejši ter prenehajo v 20–25 sekundah po strelu.

Pregled prsne votline nam odkrije, da je le-ta povsem zalita z že strjeno krvjo, kajti lok velike odvodnice je nad srcem v celoti prerezan. Raztrgani so sapnik, obe pljučni krili ter del vegetativnega srčno-pljučnega živčnega nitja.

c) Prečni sprednji (lopaticni) prestrel prsne votline

Merilna točka je na srednjem grebenasto ojačanem delu lopatične kosti, ki v obliki štita prekriva 1., 2. in 3. medrebrje. (Lopaticni greben se lahko opazi pri parkljasti divjadi ter pri mršavih domačih živalih.)

Prašič, težak 200 kg, se zruši v trenutku strela. Srce ne utripa, dihanja ni. Refleksi so prekinjeni. Smrt je nastopila v hipu. Lopatična kost vstrelne strani trupa je žarkasto razpočena (podobna razbitemu okenskem steklu), medtem ko je pod njo ležeče 2. rebro krožno izstruženo. Projektil se je dalje prevrtal skozi meso in kosti nasprotne strani v izstrel. Poleg odvodnega in dovodnega debla sprednjega žilja je uničeno tudi pomembno skupno vegetativno nervno deblo

V zavetju zorečega žita

Foto L. Mrzel

ter njegovo vratno-prsno živčno vozlišče. Iz skupnega vegetativnega debla tako imenovanega Trunkusa vagosimpatikusa ter preko prsno-vratnega vozlišča se odvajajo živčna nitja, ki imajo pomembno vlogo pri vodenju krvotilnega in dihalnega aparata.

č) Prečni strel skozi trebušno votlino (v mehko)

Tak strel naj bo v lovski praksi nenameren, slučajen! To je zelo slab zadetek, ki pri živalih daje neizrazite zunanje reakcije. Poškodbe prebavnega aparata so zaradi hidrodinamičnih efektov tako brutalne, da jih iz čisto lovsko-etičnih razlogov ne bom opisal. Prav tako tudi ne bom opisal pozicije majhnega, z živčevjem prepredega spletišča, preko katerega bi utegnili tudi v tej, sicer slabo občutljivi regiji izzvati smrt v trenutku.

d) Strel skozi kolčno področje

Tudi ta zadetna lega naj se v lovstvu obravnava le kot slaba, slučajna ter nenamerna! Zaradi prestreljenega koščenega dela medeničnega obroča ter zaradi raztrganega regionalnega živčevja žival s paraliziranim zadnjim delom nemogoče »obsedi«. Potreben je dodaten usmrtilni strel.

Vse do sedaj navedene prečne strelne projekcije so bile z izstrelom.

e) Vzdolžni (osni) strel

Pri naših poskusih smo ga uporabili kot usmrtilni strel poškodovanih ali bolnih prašičev. Projekcija oddanega strela pod kotom 30° nam hkrati služi kot test prebojnosti oziroma vrtnalne moči projektila ABC. Krogla je usmerjena v sredino možganskega dela čela, ki ga prebije ter se prevrta skozi zatilni del lobanje ter si preko petih

vratnih vretenc izstruži vstop v prsno votlino. Od tu dalje prodira skozi mehkejša tkiva prsnih organov, nizko prebode trebušno prepono ter se v podkožju 10 cm pred popkom ustavi. Na našo lovno divjad (razbita trofeja) tak strel ni primeren, nasprotno pa bi bil uporaben pri lovu na afriško veledivjad ter debelokožce. Aplikativno vrednost utegne dobiti pri nekaterih veterinarsko-sanitarnih ukrepih v smislu »stamping out« metode – prisilnega masovnega ubijanja velikih domačih živali v primeru širjenja posebno (tudi za človeka) nevarnih kužnih bolezni.

f) Poševni streli

Ker imamo v naravi divjad za odstrel često v poševnih pozah, smo tudi vrednost poševnih strellov testirali na prašičih. Pokazalo se je, da bi bile blago naklonjene strelne smeri s plitvimi in dolgimi kanali

neprimerne za lov. Tako na primer krogla, ki je poševno pomerjena v pleče, do vstopa v prsno votlino površinsko struži po celi vrsti reber, nakar plitvo vstopi v prsi in trebuh ter navadno izstopi iz telesa ali pa se ustavi nekje v stegnu. Ker je pri takih streljih največkrat prizadeta le ena stran, izostane parni šok, končni efekt pa je slab. Zdi se, da bi za uporabne in še dopustne poševne projekcije smeli šteti le tiste, katerih strelni kanal doseže $\frac{2}{3}$ (prečnega) preboda prsne votline ter $\frac{1}{3}$ izhodne poti do trebušnega izstrela.

g) Do sedaj smo poskusne strele opravili s kroglo ABC, v tej točki pa bomo njene učinke iz točke c) primerjali z efekti krogel TIG in Rdk. Lega zadetkov na 200 kg težkih prašičih je v vseh treh primerih enaka.

TIG 7 × 64: Žival se strese in pade, se premetava ter krčevito trza z nogami. Hropenje in srčni utrip se ustavi v tretji minuti. Strelni kanal vodi skozi enaka tkiva kot pri točki c), le s to razliko, da se je tu krogla ustavila na sicer že zdrobljeni lopatici izstrelne strani.

Rdk 7 × 64: zadeta žival pade, vstane, se prestopa, hrope ter po eni minuti omahne, vesla z nogami, se duši ter konča v četrti minuti. Strelni kanal je od preboda lopatice dalje razcepljen v več smeri, tako da je dele plašča ter svinčnega jedra možno najti v pljučnem krilu vstrelne strani med zlomljenim rebrom izstrelne strani.

B. Lov na divjad

Po opravljenih poskusih na domačih živalih smo opazovanje strelnih efektov preusmerili na divjad. Poslužili smo se le tistih projekcij, ki ob pravilnem zadetku zagotavljajo učinek lovskopravičnega strela. Deset kosov uplenjene jelenjadi smo v sedmih primerih zadeli preč-

no skozi prsno votlino, v treh primerih pa so bili prestreli nekoliko poševno. Osem živali je obležalo v ognju, dve sta padli 10 oziroma 30 m od nastrela. Od štirih v prsi zadete srnjadi so tri končale v ognju, ena pa po 15 m bega. Tudi gams, zadet v prsi, je obležal na nastrelu.

Iz navedenega lahko zaključimo, da so za uspešen lov na divjad najprimernejši prečni strelji skozi prsi. Efekti ostrkotnih-poševnih, prsno-trebušnih strellov so nezanesljivi, medtem ko se strelji pod večjim kotom po učinkovitosti ne razlikujejo od prečnih. Zadetki v mehko so za lov neprimerni. Opazili smo, da so visoki prečni in spredaj ležeči prsni strelji učinkovitejši od nižjih (srčnih) zadetkov ter da so poškodbe drobovnega (vegetativnega) živčevja važnejše od direktnih poškodb pomembnih organov (primerjaj točki a in c).

Na podlagi študija primerjalne anatomije domačih in divjih živali smo spoznali, da je prsno deblo vegetativnega živčevja pred zunanjimi vplivi zavarovano s košče-

nim oklepom. Pomembnejši spleti tega sistema ležijo ob prednjem vhodu v prsno votlino tik pod hrbtenico, od strani pa so zaščiteni še z rebri ter grebenasto ojačeno lopatico. Zadelek tega področja pri divjadi daje res bliskovite učinke samo v primeru uporabe take lovske krogle, ki ima zadostno prebojnost in ustreza tudi sodobnim konstrukcijskim načelom (glej Avčinov članek O nastanku nove vrste lovske krogle).

Direktne poškodbe mišičja ter organov (srce, žile, pljuča) se ob strelnem kanalu često prekrivajo s poškodbami regionalnega ter drobovnega živčevja. Rezultati takih kombinacij se kažejo v obliki nervno travmatskih šokov s paralizo dihalnega ter obtočilnega refleksnega centra, vse to pa v trenutku povzroči klinično smrt.

Na podlagi opravljenih poskusov ter njihovih rezultatov menim, da se je prav z uporabo krogle ABC možno v dobri meri približati vzvišenemu cilju lovske pravičnosti, ki pravi, da pravilno zadeta divjad strela ne sme slišati.

Populacija kot izhodišče sodobnega gospodarjenja z divjadjo

Ing. Anton Simonič

(Nadaljevanje in konec)

Dognanja sodobne biologije ne smejo ostati samo zanimive akademske razprave, treba je poiskati načine, kako jih sproti uvajati v vsakdanjo prakso gospodarjenja, da bi divjadi in s tem človeku res koristila. To pa zahteva uvajanje vedno novih in boljših prijemov pri obravnavanju divjadi v naravi, uspešno reševanje z njimi povezanih organizacijskih in upravnih

vprašanj, v prvi vrsti in predvsem pa temeljito spremembo mnogih doslej o divjadi ukoreninjenih pojmovanj.

Ljudje, ki se ukvarjajo z divjadjo, bi morali opustiti vse šablone, povzete po lastnih željah in merilih ali na podlagi izkušenj reje domačih živali, ki so jih doslej tako pogosto vsiljevali naravi. Nujno je privzeti dinamičen, biološki način

mišljenja, sposoben dojemanja temeljnih zakonitosti, ki uravnavajo življenje divjadi in njihovih nešteti medsebojnih soodvisnosti v živi naravi. Bistvo tega mišljenja je dosledno odklanjanje šabloniziranja in sposobnost prožnega dojemanja resničnih dogajanj v naravi, razbranih iz načrtno zbiranih naravnih kazalcev na divjadi in v njenem okolju. Posledica takega dojemanja pa je razumevanje celotnosti narave in spoznavanje temeljne zakonitosti, po kateri so posamezni njeni sestavni deli popolnoma odvisni od višjih celot – organiziranih biotičnih sistemov. V gospodarjenju z divjadjo pomeni to spoznanje, kako so posamezni osebki povsem odvisni od celote svoje populacije in kako so te posamezne populacije odsev odnosov v skupnosti njihove življenjske združbe.

Zato sodobno gospodarjenje z divjadjo – za razliko od dosedanjega – nikoli ne izhaja iz obravnavanja posameznih osebkov, temveč dosledno predvideva delovanje svojih ukrepov na celoto populacije. Zaveda se, da je posamezni osebek samo ena izmed posledic razmer v populaciji in njenega odnosa z življenjsko združbo, zato tudi ne obravnava več posamezne vrste divjadi kot izoliran pojav, temveč dosledno vključuje celoto njene populacije v skupnost življenjske združbe. Tako pojmovanje ne pozna več preproste – lahko rečemo pastirske – miselnosti, ki se je zavzemala za posamezne osebe tudi, ko je to škodovalo celoti populacije, niti utilitaristično-sentimentalne gojitve nekaterih vrst divjadi ob sočasnem brezobzirnem zatiranju drugih, na škodo ravnotežja življenjske združbe. Sodobno gospodarjenje skuša svoje želje in smotre podrediti okvirom, ki jih zahteva narava in temu prilagaja tudi organizacijo obravnavanja divjadi v praksi, ker se dobro zaveda, da narave vsaj trajno ni

Kozorog in poletno nebo

Foto M. Kemperl

mogoče podrediti željam gospodarjenja.

Prvi pogoj uspešnega obravnavanja divjadi v prosti naravi je prostorska opredelitev populacije posamezne vrste divjadi – ugotovitev naravnega domovinskega območja posamezne populacije v prostoru areala razširjenosti vrste. Pri tem predpostavljamo kot domovinsko območje ozemlje enotne populacije, obkroženo z izrazitimi naravnimi ali drugačnimi mejami, ki predstavljajo za osebeke populacije tolikšno oviro, da jih sploh ali vsaj pogosto ne prekoračujejo. Poleg tega, da mora ozemlje znotraj takih meja vrsti divjadi ekološko ustrezati, mora biti površinsko najmanj tako razsežno, da zagotavlja obstoj vsaj minimalno številčni populaciji, ki je glede na lastnosti vrste in dane življenjske razmere v tem okolju še lahko biološko docela neodvisna in samostojna enota. Da bi lahko zadovoljevalo vse življenjske potrebe osebkov populacije, mora domovinsko območje obsegati vse okoliše, po katerih se osebki v posameznih letnih časih ali ob pomembnih dogajanjih v populaciji zadržujejo, ne glede na to, koliko in kateri čas tam prebijejo. To pomeni, da morajo biti v mejah domovinskega območja zajeta poletna in zimska bivališča populacije, okoliši, v katerih se zbira na svatovanje, in kraji, po katerih samice polegajo in zrejajo mladiče.

Merila pri ugotavljanju domovinskih območij posameznih populacij smejo biti samo ekološke značilnosti rastišč in prirojene življenjske zahteve divjadi, ne pa umetna delitev prostora na lovišča ali druge gospodarske in upravne enote. Praviloma namreč zajame domovinsko območje posamezne populacije pri večini divjadi zemljišča več lovišč v celoti ali samo deloma, kakor pač zahtevajo naravni dejavniki okolja in divjadi. Naloga gospodarjenja je nato ne glede na delitev prostora po človeških merilih poiskati organizacijske prijeme, ki zagotavljajo obravnavanje posamezne populacije kot nedeljive celote na vsem njenem, v naravi podanem domovinskem območju.

Naslednja naloga gospodarjenja na ugotovljenem, v naravno ekološko celoto zaokroženem domovinskem območju, je vzdrževati na njem živečo populacijo po vseh njenih značilnostih, usklajeno s prirojenimi življenjskimi zahtevami vrste, ki jo sestavlja, in možnosti okolja za njihovo zadovoljevanje. To pomeni z ustreznimi posegi v populacijo, predvsem v njeno številčnost, sestavo in prirastek, vzpostavljati ali ohranjati v njej notranje odnose med osebkami, ki jih zahtevajo prirojeni instinkti vrste in njeno skladnost z življenjsko združbo, hkrati pa z načrtnim delovanjem v okolju območja skrbeti vsaj za ohranitev, če ne celo za izboljšanje obstoječih življenjskih

Košuta

Foto J. Pernat

možnosti populacije. Samo z naravnimi dejavniki svoje vrste in danega življenjskega okolja usklajene populacije imajo največji možni prirastek, njihovi osebki dosega poln razvoj telesa in trofeje, hkrati pa s svojimi življenjskimi izrazi ne učinkujejo negativno na obstoj drugih živalskih in rastlinskih organizmov življenjske združbe območja. Zato lahko gospodarjenje tako usklajeno populacijo trajno ohranja in v njej, zaradi njene visoke produktivnosti in kakovosti, uspešno dosega svoje smotre, ne da bi to škodovalo divjadi ali njenemu okolju.

Gospodarjenje lahko vzdržuje skladnost populacije z naravnimi dejavniki vrste in okolja le tedaj, če je čim bolj seznanjeno z značilnostmi populacije, zlasti s številčnostjo, razporeditvijo po prostoru območja, sestavo in resničnim prirastkom kakor tudi z odsevom teh značilnosti na divjadi in v okolju. Vse te podatke je mogoče ugotavljati samo za populacijo kot celoto. Neusklajeno ugotavljanje po staležih posameznih lovišč ne more dati zadovoljivo točnih podatkov o številčnosti divjadi, niti ne približnega vtisa o sestavi populacije in nujno vodi tudi do napačnih sklepov o višini njenega resničnega prirastka. Zato mora pravilno gospodarjenje ugotavljati številčnost populacije na vsem njenem domovinskem območju hkrati z uporabo

ustrezne metode (najzanesljivejše podatke daje metoda Lincolnovega indeksa*). Prav tako mora z načrtnimi opazovanji na vsem območju ugotavljati sestavo populacije po zastopanosti obeh spolov in deležih posameznih starostnih skupin in še posebno skrbno tudi njen vsakoletni prirastek. Vse te značilnosti je treba ugotavljati vsako leto posebej in znova. Tako sama populacija kot njeno okolje sta namreč živa in se zato iz leta v leto nenehno spreminjata.

Ugotovljeni številčni podatki o populaciji pa sami zase še ne morejo biti vodilo gospodarjenja pri poselih med divjad. Iz povsem objektivnih razlogov, utemeljenih v načinu življenja divjadi in lastnostih njenega okolja, lahko tudi pri najbolj strokovnem in vestnem ugotavljanju značilnosti populacije nastopijo znatne napake. Zato je treba podatke o populaciji preverjati z analizo dodatnih kazalcev. Toda tudi povsem natančni podatki o številčnosti, sestavi in prirastku populacije za ukrepanje v naravi še ne zadoščajo. Ni jih namreč mogoče prilagajati nekim vnaprej do-

* Metoda Lincolnovega indeksa je način izračunavanja številčnosti populacije iz razmerja med številom vseh opazanih znanega števila vidno označenih (markiranih) živali in neoznačenih živali v določenem času. Metoda daje zanesljive rezultate, če je v populaciji označenih okrog 20% živali.

ločenim shemam o ustrezni številčnosti, gostoti naseljenosti in sestavi populacije, ki naj bi zagotovile njeno usklajenost z okoljem. Različni normativi, ki so s pomočjo ocenjevanja posameznih ekoloških dejavnikov poizkušali ugotavljati okolju ustrezno gostoto naseljenosti divjadi po enoti površine (po tako imenovanem postopku bonitiranja okolja) so se (zaradi raznolikosti življenjskih okoliščin v različnih naravnih okoljih in neenakomerne razporeditve divjadi po ekoloških nišah vrste v prostoru) izkazali neuporabni za ugotavljanje območju primerne številčnosti populacije. Enako so se zamisli o idealni sestavi populacije z natančno določenim razmerjem med spoloma in vnaprej določenimi deleži zastopanosti posameznih starostnih skupin izkazale kot čiste miselne konstrukcije, ki nimajo s stvarnostjo žive narave nič skupnega. Ena temeljnih značilnosti žive populacije je namreč prilagajanje življenjskim dejavnikom okolja tudi s sestavo. To pa pomeni, da mora biti sestava populacije v okolju različnih ekoloških značilnosti nujno različna in je ni mogoče prisiljevati v tako ali drugače zamišljena »idealna« razmerja Hoffmanovih piramid** ali drugačnih vzorcev. Skratka, značilnosti resnične populacije ni mogoče uskladiti z naravnimi dejavniki tako, da bi jih z ukrepi gospodarjenja prisilili v šablone, znane iz obdobja obravnavanja divjadi po staležih lovišč. Uskladitev populacije z zahtevami njene vrste in življenjskimi možnostmi okolja je mogoča samo s tem, da gospodarjenje učinkuje na njene ugotovljene značilnosti tako,

** Hoffman je prvi skušal prikazati razmerje med spoloma in zastopanost posameznih starostnih stopenj v staležu s pomočjo kvadratov, razvrščenih v piramido, ki se od nižjih starostnih stopenj oži proti višjim letnikom. Vsak kvadrat predstavlja eno žival staleža.

— Avtor.

kot mu narekujejo naravni kazalci odnosa populacije z njenim okoljem. Te naravne kazalce mora zato gospodarjenje sproti sistematično ugotavljati v vsaki populaciji in v okolju vsakega domovinskega območja posebej in jim svoje ukrepanje nenehno dinamično prilagajati.

Najzanesljivejši kazalec odnosa populacije z zahtevami njene vrste in življenjskimi možnostmi njenega domovinskega območja je divjad sama. Močni, povsem razviti, zdravi osebki pričajo o usklajenosti populacije z vsemi naravnimi dejavniki. Nasprotno pa so šibki, po telesu in trofeji slabo razviti osebki, med katerimi je pogosta okuženost s paraziti ali pa nastopajo celo epidemije, nedvoumen kazalec neusklajenosti populacije z naravnimi dejavniki njene vrste in območja.

Za take številčno in po sestavi z okoljem neusklajene populacije, v katerih žive osebki v nasprotju s prirojenimi instinkti svoje vrste, je značilno upadanje rodnosti ob naraščanju umrljivosti. Njihov resnični prirastek upada, izgube zaradi zimskega pomanjkanja, oslabelosti, in v skrajnih primerih tudi bolezni, pa naraščajo. Obenem s tem pa neusklajene populacije prekomerno ali neenakomerno izkoriščajo tudi življenjske možnosti svojega okolja, kar se kaže v bioloških in gospodarskih škodah na območju. Zato tudi pojav takih škod nakazuje neusklajenost populacije z okoljem, čeprav je pri sklepanju o tem v okoljih, ki jih je s svojimi posegi spremenil človek, potrebna določena previdnost. Znano je namreč, da tudi minimalne in prav sestavljene populacije lahko povzročajo občutne gospodarske škode na poljskih kulturah in v gozdnih sestojih, če jim je delovanje človeka uničilo vse druge možnosti prehrane.

Da bi gospodarjenje lahko s pravilnimi posegi v populacijo in okolje

Srna

Foto V. Šuligoj

ohranjalo njeno usklajenost z naravnimi dejavniki in da bi v primerih rušenja te skladnosti bilo pravočasno informirano in nato ustrezno ukrepalo, mora kazalce odnosa populacije z naravnimi dejavniki nenehno evidentirati, jih analizirati in si ugotovitve prav razlagati.

Zato mora natančno evidentirati telesne teže in kakovosti trofej vsako leto uplenjenih osebkov in beležiti vsa zapažanja o njihovem zdravstvenem stanju. Izračunavanje povprečnih tež živali posameznega spola določene starostne skupine vsako leto, nato pa medsebojna primerjava povprečij v nekaj zaporednih letih jasno nakazuje trend gibanja bodisi k naraščanju ali upadanju. Isto kaže tudi primerjava povprečnih kakovosti trofej po posameznih letih. Upadanje kakovosti divjadi – zlasti po teži – kaže, da se skladnost populacije z naravnimi dejavniki ruši, da torej gospodarjenje ne posega prav v njeno številčnost ali sestavo. Če se začne kakovost po drugačnem posegu v številčnost ali ob spremenjenih posegih v sestavo populacije popravljati, to dokazuje pravilno ukrepanje gospodarjenja in ponovno vzpostavljanje skladnosti. Te kazalce dopolnjujejo tudi ugotovitve o gibanjih resničnega prirastka in višini naravnih izgub. Povečanje prirastka in upadanje naravnih izgub nakazujeta pravilno

gospodarjenje, nasprotno pa ga upadanje prirastka, zlasti pa naraščanje izgub opozarjata, da je zašlo s prave poti.

Sodobno gospodarjenje s populacijo divjadi se torej ne ravna po togih shematičnih vzorcih, temveč samo po kazalcih, ugotovljenih v živi naravi na divjadi in v okolju. S temi kazalci dinamično usmerja, hkrati pa sproti preverja pravilnost ukrepanja. Vse to pa zahteva temeljito strokovno delo, zlasti pa poznavanje naravnih zakonitosti.

Gospodarjenje z divjadjo v Sloveniji ima vse potencialne možnosti kreniti po sodobnih poteh enotnega obravnavanja populacij na naravno podanih domovinskih območjih. Te možnosti mu dajeta tako naša organizacija lovstva kot zakonodaja o divjadi. Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi, ki je v pripravi, celo predpisuje obravnavati divjad po območjih in zahteva medsebojno dogovarjanje upravljavcev lovišč na območju o ukrepanju po enotnih strokovnih načelih. Kako bomo te velike potencialne možnosti za sodobno in pravilno obravnavanje divjadi v praksi uresničili, pa je odvisno predvsem od strokovnih ljudi, ki se z divjadjo ukvarjajo.

(Referat je prepisan iz Gozdarskega vestnika, XXXII, št. 2–4.)

Svobodnjak Hribar

Povest iz davnih dni

Stanko Lapuh – ilustriral Jurij Mikuletič

IV.

Tisti dan pred kresom so pastirji napravljali na Dolgi ježi grmado za kresovanje.

Tudi Hribarjev novi ovčar Janez je imel obilo dela: nabrati je bilo treba kresnih rož in narezati praproti, da vse to ponese domov, kakor mu je bil zjutraj naročil gospodar.

Do sončnega zahoda je nabral cel snop raznoterih rož in praproti. Med velikimi rumenimi kresnicami so bile kačje rože in kakor lan modre zvončice in divje perunike. Potem je zažvižgal na prste in poklical ovco vodnico: »Belka, su-su!»

Na Hribarjevem dvoru je vladalo praznično razpoloženje. Hlevi so bili počejeni in pri vodnjaku so se umivali hlapca in dekli.

Na dvorišče je stopil gospodar. Ovčar mu je izročil rože in praprot.

»Kar lepo si nabral,« je pohvalil ovčarja.

Fant je bil vesel pohvale. »Po najlepših sem segal,« je rekel.

Gospodar je razvezal povosno in odbral pest rož: »Na, pa naredi venec ovci vodnici!»

Ovčar je vzel in stekel v stajo.

»Ti, Martin,« se je obrnil gospodar k velikemu hlapcu, »boš okrasil konje, vedve, Špela in Polonica,« je rekel deklama, »pa krave.«

In tako je razdelil vse rože. Sam pa je vzel praprot in jo odnesel v hišo.

V izbi je dišalo po sveži peki: po rženem kruhu, orehovitih štrukljih in strdenih kolačkih.

Sedel je na klop pri peči in odvil srobotovo trto. Potem je pokleknil na tla in razgrnil praprot. »Da bo sveti Janez Krstnik prišel k nam jerpergvat,« je šepetal, kakor bi molil. Nato je vstal in stopil ven. Mina je prinesla belih kresnic. »V meji, tam pri križu sem jih nabrala,« je rekla bratu. »Ljudi poklič!»

Gospodar je poklical hlapca, dekli in pastirja.

Pobožno resen je bil Minin obraz, ko je delila kresne rože. Odšli so k hišnemu oknu in vsak je zataknil svojo kresnico v »gavter«. Sedem kresnic je iz črnega križastega okna zablestelo v skrivnostni večer. Špela je izginila za hišo, pa se je kmalu spet vrnila. V roki je imela majhen šopek. Vrgla ga je na streho. Dvakrat se ji je strkljal na tla, v tretje pa je le obstal prav na kraju.

»No, no, saj Matevž iz Podhoma že komaj čaka nate!« ji je ponagajal Martin.

»Kaj boš ti, ki te nobena ne mara!« mu je zabrusila stara dekla in stekla v hišo.

Hlapec se je zasmel.

Mali dekli pa šopek ni hotel obstati na strehi. Vrgla ga je že četrtič. »Samo trikrat se sme,« jo je opomnil ovčar.

»Polonica, ti si pa za take reči še premlada,« se ji je nasmehnila Mina.

»Mhm!« je pritrdil Martin.

Na Dolgi ježi je nekdo zavriskal. »Zasipski črednik Urban se že oglaš,« je rekel mali hlapec in pokazal v hrib. »Kdo gre gor?«

Oglasila sta se Polonica in ovčar.

»Pa dobro zapahnite vrata, ko se vrnete!« je gospodar še zaklical za odhajajočimi. –

Pohiteli so prek grobljastega polja skozi gaj stoterih jesenov in dišečih lip, prišli na srenjsko gmajno in se zapodili v strmo pobočje Dolge ježe.

Pripehali so se do vrha. Kakor velika črna kopa se je proti zvezdnatemu nebu dvigala visoko naložena grmada, pripravljena, da zgori v tisočerihih plamenih. Mladina iz Zasega in Podhoma se je živo drenjala okoli nje in komaj čakala, da se dvigne vaški črednik Urban in ukreše ogenj.

Večernica je zašla za temna obzorja in črednik se je dvignil.

Vzel je kresilo in pest suhe trave ter pokleknil h grmadi. Jeklo je zapelo in vkresala se je iskra. Droben plamenček je obsijal sivo brado priletnega fanta.

Ogenj je siknil skozi suho dračje in dolgi rdečkasti zubliji so objeli grmado. Kres je vzplamtel.

Rožnati sij ognja je oblil kresovalce. Izpod širokokrajnih klobukov z žametnimi krivci so v prešernem veselju sijali obrazi. Med dekleti v belih ošpetih in modrih krilih so posedali fantje.

Jasen vrisk je planil, se razlegel v noč, vesel fant se je široko zasmel in rdeče ustnice lepega dekleta so se odprle v začudenju. Tiho je tléla ljubezen.

»Mladost, mladost!« se je nasmehnil stari črednik. Njegov pogled je objel ves ta svetli prostor, vso mladost, ki je kipela ob njem. In ko je videl pred seboj vse to življenje, je zamižal, nato odprl oči, vstal in se razgledal. Kakor veliki rdeči dragulji so žareli premnogi kresovi na Belščici in Stolu, na Zelenici in Begunjščici, na Dobrči in Joštu ter na mnogoterih krajih po Jelovici.

Pastirji, drvarji in lovci kresujejo, vsa dežela se veseli sončnega praznika, je pomislil Urban.

Kres se je medtem divje razplamtel. Prasketajoči plameni so lizali debele veje, močan sij rdeče svetlobe se je globoko zajedal v temo. »Jejmo!« se je oglasilo dekle.

»Vedno bi jedla!« ji je oponesel črednik.

»Jej, pa tiho bodi!« mu je ponudilo veselo dekle sladki štrukelj.

Vsi so posedli.

Dekleta so se košatila nocoj s štruklji in jih lomila fantom.

Vitko dekle se je približalo Janezu, Hribarjevemu ovčarju. »Na, od našega semnja!« je reklo in mu odlo-milo pol štruklja.

Janez jo je pogledal z velikimi vprašujočimi očmi. »Roža!« je vzklisknil.

»Nisem Roža, Katrica sem!« se je zasmajalo dekle. »Katero Rožo si imel v mislih?« je bila radovedna. »Oglarjevo s Trate,« je rekel fant, vzel ponujeni štrukelj in povetil pogled. »Čisto si ji podobna,« je tiho pristavil kakor v opravičilo in ji izginil izpred oči.

Črednik se je bil medtem dvignil in pomignil z roko. Pritekla sta pastir in pastirica. Ogrnila sta ga v širok pastirski plašč iz ličja.

Kakor svečenik k žrtveniku je dostojanstveno pristopil k skali, kjer je ležala butarica brinjevih vejic. »Pridite!« je povabil vse navzoče. Slovesno je zvenela njegova beseda.

Mladi pari so prihajali in vsak je s spoštovanjem vzel vejico iz črednikovih rok.

Potem so se prijeli za roke in zaražali stari ples.

Spet je tako nanoslo, da sta se Katrica in Janez prijela za roko. Med plesom so metali vejice na ogenj in peli:

Zažgali smo si kres
in priteknili brinjev les,
da kuge nas obvar'je krov
in nas očisti zlih duhov.

Grmada se je pričela sesedati in kres je dogoreval.

Fantje so začeli metati na ogenj okrogle lesene plošče, da so začarele. Urban je prvi pristopil, nataknil svojo ploščo na palico, jo zavihtel in zalučal, zraven pa pel:

»Šiba, šajba let, let, v čast Šentjanžu pr'let!«

Za njim so metali še drugi fantje.

»Za Minco!« je zavpil postaven fant, ko je zavihtel »šibo«.

»Za Urško!« je pristavil drugi in vrgel.

»Za Polonico!« je zakričal Hribarjev hlapčič in zavihtel svojo ploščo. In tako je šlo do konca.

»Kdo je ta, ki je zadnji vrgel?« je vprašal fant iz Zaspega.

»Hribarjev novi ovčar,« mu je odgovorilo dekle iz Podhoma.

»Njegova šiba je bila največja in

je najvišje letela,« je spoštljivo menil Zaspljan.

»Močan je in bolj vitezu podoben kakor pastirju,« je pripomnila Podhomka.

»Mhm,« je prikimal fant in ji položil roko okoli vratu.

Podhomski kozar je prinesel bučo vode. Brž so ga obstopili fantje, da jim natoči v perišče. Potem so planili k dekletom, ki so zagnale velik vrišč.

»To pa dobite povrnjeno!« so vpile in stekle h kozarju. Fantje so se pa prešerno smejali.

Hribarjev ovčar Janez je zamišljeno sedel nedaleč od ognja. Hipoma se je zdrznil. Za vratom je začutil mrzlo roko. Ozrl se je.

»A ti si!« se je razveselil Katrice in se ji nasmehnil.

Iz njenega z rdečo svetlobo oblitega obraza je govorilo hrepeneenje. »Tebe pa ni bilo, da bi me obli!«, je rekla nekam očitajoče. »Ni me bilo,« ji je raztreseno odvrnil.

»Se dolgočasiš med nami?«

»Ne, le na svoje mislim.«

»Na tiste na Trati?« je sočutno vprašalo dekle.

»Da, na tiste,« je rekel in sklonil glavo.

Izza Dobrče je vzšel zadnji krajec. Kresni ognji po gorah so ugašali in nekateri so bili samo še kakor drobne kresnice.

Kresovalci so se začeli razhajati. Za slovo je vsak še skočil čez kup pokajoče žerjavice.

Hribarjevi trije so se spustili po strmini navzdol. Šele na ledini so se ustavili.

»Slišiš? V Gorjah zvonijo,« je Polonica rekla hlapčku.

»Da se zvonik maje,« se je zasmel fant.

»Kaj se norčuješ!« je bilo dekle hudo. »Mar ne veš, da mrtve budi v kresno noč. Moji starši in oba brata že nekaj let leže pri sv. Juriju. Kuga mi jih je pobrala.«

»Siroti!« je čustvoval fant in jo prijel za roko.

Janez je skrajšal korak; počasi je stopal med kupi sena, ki je opojno dišalo.

Kdo ve, kje sedaj zvonovi bude moje starše, je pomislil. Nocoj ga je objelo bridko spoznanje, da je na svetu – sam. Oglarjevi, Urh in Hribarjevi so samo ljudje, ki jih je le slučajno srečal v življenju.

Devetnajst let je živel pri Oglarjevih. Da, prav na današnji dan pred dvajsetimi leti ga je bil našel gozdar Urh ob stezici blizu oglarjeve bajte. Tako so mu povedali oglarjeva mati. In potem sta z oglarjevo Rožo skupaj pasla koze, pomagal je oglarju Volku pri kopah, dokler ga stric Urh ni udinjal pri Hribarju za pastirja. In ko ga je nocoj Katrica oblila, je mislil na Rožo.

»Zapahni vrata!« mu je zaklical hlapčič, ko so prišli na dvorišče.

Porinil je zapah za težka vrata in zavil v čumnato.

Upihnil je luč, legel in zaspal. Prišla je Katrica z dolgimi črnimi kitami, ga prišla za roko in odpeljala h

kresnemu ognju. Skakala sta čez visoke plamene. Spotaknil se je in padel v ogenj, da je začel goreti. Pa je pritekla Katrica in zlila nanj golido vode. »Ti nisi Katrica,« je rekel in jo objel. »Roža!« je zakričal in se zbudil.

Planil je pokonci in se hitro oblekel. Po čumnati je bila že razlita rožnata svetloba. Stekel je ven.

Na prag je stopil gospodar. Obrnil se je k ovčariju: »Čez tri dni bomo gnali na planino. Odberi jagnjeta in jih spravi na dvorišče! Zaznamovala jih bova. Da spoznam svoje in da jih boš spoznal tudi ti, ovčar. Na planini lahko ta ali ona žival zaide med tuj trop. Naj bo kobila, krava ali ovca – žival brez tega znamenja ni moja! Če bi pa

katero svojih pogrešil, si jo poiščem in priženem domov, pa naj jo že najdem v bajtarskem hlevu ali pa na grajski pristavi.«

Nato sta jim zaznamovala uhlje.

»Kaj naj pomeni to vaše znamenje?« je vprašal fant, ko mu je prinesel drugo jagnje.

»Kakor vidiš, je to prav majhen ščitek,« mu je razlagal gospodar.

»Moj praded je nekoč na poti proti blejskemu mostu rešil življenje pradedu sedanjega grofa. V zahvalo za to mu je podaril viteško čast. Toda Haraldov oče je oporekel mojemu očetu to čast. Zato smo gradu v posmeh privzeli viteški ščit kot živinsko znamenje naše hiše.«

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Divji prašiči Daljnega vzhoda (SZ)

Tehtajo 260 do 280 kg, so 220 do 230 cm dolgi in čez viher 110 do 115 cm visoki. Taki velikani pa so sedaj bolj izjeme; iz Primorja in Priamurja so težki po 180 do 200 kilogramov. Zanimivo je, da ti prašiči, po Kučerenku, lahko prehadijo v 10 do 15 dneh 200 do 300 km. Gostota poseljenosti v teh področjih je 1,2 do 2 živali na 1000 ha. Večletni poprečni stalež šestdesetih let v Primorju je bil 18 000 do 20 tisoč rilcev, v okraju Habarovska 8000 do 10 000, Amurja 3000 do 4000 živali, vsega 29 000 do 36 000 živali. Uradni poprečni sezonski odstrel v teh treh področjih je 1000 in 160 in 80 prašičev. Prišteti je treba naravne izgube letno 3800 živali od tigrov, ne manj ko 1000 od volkov in risov ter do 6000 v mnogih letih od rjavega medveda.

Iz vzhodnonemške lov. revije.

»Unsere Jagd« 8/73 – M. Š.

Velika droplja v Španiji

Na CIC kongresu l. 1971 v Madridu je E. Trigo de Yarto poročal, da živi v Španiji v sedmih pokrajinah, največ na visokih planotah Duero in Alta Extremadura, okoli 17 000 dropelj. Od leta 1970 dalje so jih odstrelili skupno le kakih 2000, tako da je obstoj te divjadi v Španiji zagotovljen, čeprav jih okoli 500 vsako leto pogine od naravnih vplivov (bolezni, ujede, nesreče, podnebni pojavi itd.).

Inštitut za varstvo narave je leta 1970 izdal le 978 lovnih dovolilnic. Leta 1972 je bilo na 449 dovolilnic uplenjenih le 300 dropelj. Za leto 1974 so skrbili dovoljenja na 396. Lov na droplje je v Španiji odprt zadnjo nedeljo v februarju. Med uplenjenimi pa niso vštete droplje, odstreljene v privatnih loviščih in drugih območjih, kjer je lovska tatvina v navadi.

Iz Wild und Hund, 1 – 1974. M. Š.

Lovski oprtnik

Odpovejmo se strupom!

Miselnost o nesmislu delitve divjadi na koristno in škodljivo prodira sicer počasi, vendar nezadržno. Danes je lovec daleč od tistega lovca, ki je nekoč želel izvleči iz lovišča čim večjo gmotno korist in mu je bilo vse, kar ga je pri tem omejevalo (predvsem mesojede živali), v napoto. Ljudje smo različni in tudi na lovu si vsakdo na svoj način išče najlepše trenutke. Lov se ne prične z jesenskim rumenenjem listja in se ne konča, ko se zima prevesi. Z gmotnega stališča je res, da v nižinskih loviščih glavni del izkupička predstavljajo uplenjeni zajci in fazani. Po tej logiki je nujno treba podrežati vse skrbi temu edinemu cilju – čim večjemu izkupičku. Vendar se lovci le ne združujemo samo zaradi urejanja lovskogospodarskih računov. Skoraj vsak lovec želi loviti, gojiti, biti večkrat med letom v lovišču. Le manjšina začuti lovsko kri šele jeseni s skupnimi lovi. Rad imam jutranje poletne sprehode po gozdu. Kot lovec vzamem s seboj tudi puško. Ljuba in avgusta pa so polja in gozdovi polni vran, srak in šoj. Te živali so zelo bistre.

Ni enostavno zalesti vrano ter jo dobiti z dobro pomerjeno kroglico iz malokalibrske puške. Za ta lov je potrebno predvsem veselje, neposrednega gmotnega učinka pa lovska družina od tega nima.

Zadnji dve leti opažam, da samohvala lovskih družin o uspešnem pokončevanju vran in srak ni prazna beseda. Spomladanska strupljenja vranjega rodu so že pokazala svoje sadove. Vedno redkejša so črno-bele tresorepe srake in tudi sivih vran je vse manj. Vendar zaradi tega ne ostane živih nič več zajčkov in kebčkov kot prej. Uporaba insekticidov v sodobnem poljedelstvu, ki je

prodrla že v našo zadnjo vas, prispeva svoje k manjšanju števila živih prebivalcev naših gozdov in polj. V našem slovenskogoriškem lovišču so v zadnjih letih skoraj izginile postovke, smrdokavre in zlatovranke. Ob vsem tem boju narave s pridobitvami kemije je največji nesmisel, da tudi lovci posegamo po strupu, ki ne prinese nobenega lovskega užitka in ga lovsko-etično ne moremo utemeljiti.

V družinah, kjer menijo, da imajo vran in srak preveč ter se jih lotijo s strupom, tudi ni vse v redu. Primanjkuje jim lovcev, ki bi se s puško lovsko pošteno udeleževali pri lovu na srake, šoje in vrane. Sem izraziti »mestni gost« v naši pretežno kmečki LD, vendar sem pred leti v enem lovskem letu z malokalibrsko puško lovsko pravično (ne ob gnezdu) uplenil 82 vran, srak in šoj. Od kar strupimo, skoraj ni vredno stopiti v gozd za vranami in srakami. Zakaj bi pobil še nekaj teh, kar jih je ostalo! Naša lovška miselnost dela prve korake k pravilnemu in sodobnemu vrednotenju lova. Predmestna smetišča in kupi odpadkov po gozdovih bodo morali dobiti še večje razsežnosti, da bomo lovci spoznali, da moramo predvsem braniti naravo in za svoje vzeti tudi te naše »škodljivce«, najmanj pa kogarkoli uničevati s strupi.

Janez Švajncer

Strupiti s fosforno emulzijo – prepovedano!

Zapis J. Švajncerja »Odpovejmo se strupom« naj dopolnimo z naslednjim:

Novi zvezni zakon o prometu strupov, objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 40-1973, dovoljuje uporabo samo tistih strupov in spojin, ki so navedeni na listah I in II tega zakona. Beli fosfor, iz katerega izdelujejo fosforno emulzijo, ni naveden na nobeni listi (v starem zakonu o strupih je bil fosfor na listi I). Zakon poudarja, da strupov in njihovih preparatov, ki niso na listah I in II, ni do-

voljeno uporabljati. Tako je torej jasno, da fosforno emulzije ni dovoljeno izdelovati niti uporabljati.

Uredništvo

Varstvo narave

Razna vprašanja in dogajanja skušajmo doumeti ne samo iz knjig, člankov in ustnih razprav, marveč predvsem iz praktičnega življenja!

V več lovskih družinah smo lovci tudi vključeni v enote varstva narave, v Gorsko stražo. Na sestankih razpravljajmo, kako preprečiti onesnaževanje naših lovišč, polj in gozdov, posebno ob vodah in po gorah. Ni važna samo zaščita flore in favne, ogrožena je vsa narava, ogrožen je tudi človek.

V časopisju smo brali, da so planinci, lovci in ribiči očistili teren nesnage, a žal le za kratek čas. Kljub opozorilom na oglasnih deskah, da gozd ni kraj, kamor naj ljudje odlagajo svoje smeti in navlako – železo, steklo, stare avtomobilske dele, kolesa in plastiko, konzervne škatle in staro izrabljeno pohištvo – se »stara pesem« nadaljuje. Sami planinci, lov-

ci in ribiči brez podpore širše družbene skupnosti ne bomo imeli večjega uspeha. Potrebna je temeljita prevzgoja človeka! Uspeh je le tam, kjer se posameznik podredi skupnim smotrom in prispeva za skupne cilje!

Kakšen odnos do narave in človekovega okolja je v drugih deželah? Ponekod nič boljši in še slabši kakor pri nas. Toda pri takih se nimamo kaj zgledovati! Mirko Korošec iz Ptuja, ki je s svojim psom uspešno nastopil na mednarodni preizkušnji nemških kratkodlakarjev v ZR Nemčiji, v Wallersteinu, pa nam je med drugim poročal: »Začudila me je čistoča polj in gozdov v Nemčiji. Nikjer nobenega papirja, konzervnih škatel, steklenic in drugih odpadkov, ki jih pri nas vidiš na vsakem koraku, za vsakim grmom, v vsakem jarku. Po opoldanski malici niso ostali v naravi za udeleženci preizkušnje nobeni sledovi. Mar to ne bi bilo izvedljivo tudi pri nas!? Lovci začnimo najprej pri sebi! Saj pravimo, da smo poklicani varovati naravo! Zakaj potem puščamo po vsaki malici v naravi svoje ostanke! Dostikrat še po letu dni lahko ugotovimo, kje smo lani po pogonu malicali!« Torej ne puščajmo na poč-

Nevarnost požara

Foto VI. Pleničar

valiških svoje »dlake«, ne kuhajmo v gozdu in zlasti pazimo, kam vržemo cigaretni ogorek! V suhem vremenu je nevarnost požarov največja! Gozdni požar lahko v nekaj urah uniči milijonske vrednosti ljudskega premoženja! Imejmo s seboj vedno polivilasto vrečko, vanjo spravimo odpadke in jih odvrzimo tja, kamor spadajo – na prava smetišča! Lovci torej z zgledom poučimo neodgovorne!

Vladimir Pleničar

Gamsi v Javornikih

O priselitvi in obstoju gamsov v Javornikih nad Postojno sem poročal že v lanskem oktobrskem Lovcu. Naslednje vrstice pa naj to moje poročilo še dopolnijo. V razgovoru z lovci iz okolice sem ugotovil, da nekateri med njimi mojim navedbam niso verjeli. No, če je še kaj takšnih, naj kar pridejo k starešini LD Javornik – Francu Štefančiču, ki jim bo prav rad pokazal na filmski trak posnet gamski trop z Malega Javornika. V tropu je 9 odraslih živali

in 2 mladiča, skupno torej 11 gamsov. Ta trop se je lani zadrževal skoraj vedno na istem kraju v Malem Javorniku, na Pleši. Posamične gamse in tropiče do 8 živali pa lovci LD Javornik vidijo večkrat. Čeprav se gamsarija najraje zadržuje na zahodnem pobočju Malega Javornika, ali točneje nad skalnato grapo Koliševko, lovci opažajo gamse tudi na širšem območju: na Sv. Trojici v lovišču LD Prestranek in v loviščih lov. družin Cerknica, Rakek, Planina. Po informaciji Jožeta Simčiča se 6 gamsov že dalj časa zadržuje na Planinski gori, junija in julija 1973 pa so skoraj vsak dan videli enega gamsa nad Kačjo vasjo pri Planini in to le kakih 100 m od ceste Planina–Postojna. Ne daleč od tod – na lovski meji LD Planina in LD Javornik – v Počivalniku pa je lovec Stane Slejko videl 2 gamsa.

Naši lovci torej gamse videvajo večkrat. S tem pa ni rečeno, da je stalež gamsov pri nas že zadovoljiv. Naši lovci so na gamse kar ponosni in ljubosumni. Člani lovskih družin Javornik, Prestranek, Rakek, Cerknica in tudi Pivka smo se odločili, da stalež gamsov in njihov obstoj na tem področju po svo-

jih močeh podpremo. Odločili smo se za nabavo 6 koz in 2 kozlov v gojitvenem lovišču Triglav. Preskrbeli smo že narkotično orožje za odlov, imamo tudi koše in zabojce za prevoz in prenos gamsov. Toda za uresničitev našega načrta bi bil potreben tudi večji sneg, s katerim je pa letošnja zima tako zelo skoparila. Zato bomo na uresničitev naše želje morali počakati do prihodnje zime.

Polde Gril

Velik ljubitelj ptic

Žival dobro ve, kdo ji je prijatelj, kdo sovražnik. Ljubezen do ptic je zakoreninjena v srcu našega ljudstva. Med drugim to dokazujejo tudi naše narodne pesmi, v katerih nastopajo človekove prijateljice – drobne ptice. Ljubezen do ptic ni zgolj prazna sentimentalnost. Ptice so tudi človekove pomočnice v boju proti številnim škodljivcem. Zlasti velike zasluge imajo pri ohranitvi naših gozdov. Univerzitetni profesor inženir Jože Šlander, kateremu je bilo poverjeno varstvo gozdov, je rekel: »Dokler

Martin Vegelj s sinicama

bomo imeli dovolj ptic, zlasti sinic, se nam za naše gozdove ni treba bati! Zato moramo za ptice skrbeti s polno odgovornostjo! Biološko zatiranje škodljivcev je in bo tudi v bodoče najučinkovitejše!

Toda človek civiliziranega sveta obrača korak drugam. Več razlogov je, da je tudi pri nas koristnih ptic vse manj. Zato tem večje priznanje vsem tistim, ki svojo ljubezen do teh drobnih bitij nesebično izkazujejo z dejanji.

V Obrežju pri Jesenicah na Dolenjskem živi na primer velik ljubitelj ptic Martin Vegelj. Pozimi in čez leto so mu ptice najljubše prijateljice. S srcem in dušo je navezan nanje. Vsako jutro, ko odpre okno, priletijo k njemu v sobo, mu sedejo na glavo, na roko in ga pozdravljajo s svojim čebljanjem. Zadnje zimo mu je priletavalo v sobo skoraj vsako jutro kar 52 sinic, 2 brglega in 5 kosov. Ptice so mu sedale na prsi, še preden je zlezel iz postelje, ga po svoje ogovarjale in mu voščile dobro jutro. Seveda jim je Martin postregel z vsem, kar imajo najrajši. »Hrana za ptice je draga, a nič zato!« pravi Martin in si zapoje tisto o učilni zidani, stari jablani in sinici, ki gnezdi v njej, a ji poredni otroci uničijo njen domek...

Kako bi bilo lepo, če bi bilo med nami mnogo, mnogo takšnih Martinov!

C. F.

Žirovski lovci iz časov po prvi svetovni vojni, ko je bilo dovoljeno loviti srnjad tudi na brakadah. Prvi z desne dr. Ivan Kavčič, ki je lani praznoval svojo 90-letnico (glej str. 120)

Prvo srečanje z mufloni

LD Podgorje me je povabila na odstrel muflonje ovce na Uršlji gori. Za vodiča sem si izbral lovskega veterana Ivana Šterna iz Slovenj Gradca. Domenila sva se za dan, ko greva na Kopo pod Uršljo goro. Tu je nova domovina muflonov.

Vso noč sem bil v polsnu, da ne bi preslišal budilke. Nisem zdržal, vstal sem mnogo prej in se odpeljal proti Slovenj Gradcu, k Šternu. Zbudil sem ga in kmalu sva se odpeljala proti Suhadolu.

Snega je bilo vedno več. Prevozila sva prvi klanec, ko je najin jekleni konjiček opešal. Megla je bila in mraz. Po ozki stezi sva šla proti njihovi lovski koči. Že sva hodila pol ure, ko zagledava muflonje sledove. Gledala sva levo, desno, vendar je meglena zavesa skrivala divjad. Slutila sva, da bo nekaj više megle konec. Res, pod lovsko kočjo ni bilo več megle, ne ivja. Odprl se je pogled na prelepo Mislinjsko dolino. Sonce je vželo in obsijalo muflonje kraljestvo.

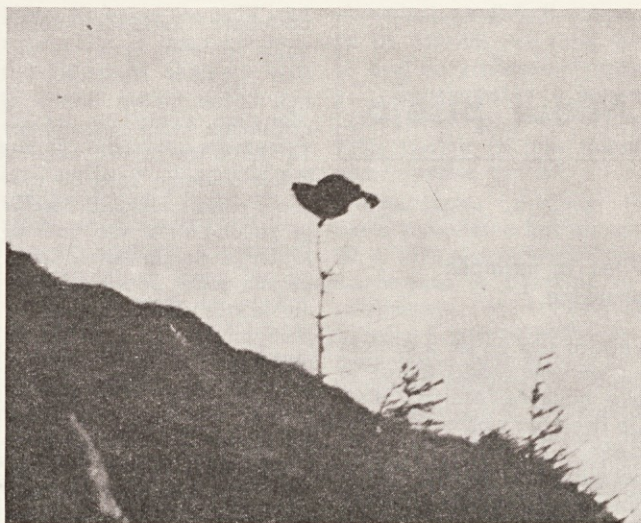
Z besedami ni moč opisati veličastnih hribov in gora, ki so žarele v jutranjem soncu. Pri koči ugotoviva, da je Ivan pozabil ključ lovske kočje. Od zunaj sem si ogledoval kočjo, ki stoji na lepi seno-žeti. Pred kočjo imajo celo bazen za kopanje. Vse so naredili podgorski lovci z neplačanim delom. Povsod po snegu pa so bile steze, ki so jih naredili mufloni. Pozimi hodijo vedno drug za drugim. Krmišče je bilo polno sena in ječmena. Lovski čuvaj Ojcl skrbi za muflone z vso ljubeznijo.

Pobočja so bila obsijana od sonca in postalo je prijetno toplo. Napotila sva se proti vrhu hriba – Kope. Sledov je bilo veliko in celo neprijeten muflonji duh. Sedaj se ne čudim, zakaj se gams umika muflonom. Na vrhu grebena sva sedla na resje in opazovala na vse strani. Ura se je že nagibala proti poldnevu, že nagibala proti poldnevu, a muflonov še nikjer. Pod vrhom Uršlje gore se je oglašil krokar. Odprl sem nahrbtnik in začela sva malicati. Po malici sva nekaj časa še sedela, nato sva se odpravila naprej, češ nekje bova

že zagledala muflone. Tedaj mi je nekaj obrnilo glavo. Pod stezo zagledam nekaj rjavega. Podzavestno primem Ivana za roko. Tudi on jih je že videl. Obšla me je lovska mrzlica, roke so vztrepetale in v meni je vse odpovedalo.

Bil je trop nad 30 muflonov. Šest ovnov je šlo drug za drugim. Naenkrat se eden zasuje in že sta šla dva ritensko vsak na svojo stran. V naslednjem hipu sta se zaletela drug v drugega. Počilo je, kakor bi hlod treščil po drči. Spopad sta nekajkrat ponovila. Medtem je pa Ivan že pregledoval ovce, katera je brez jagnjeta. Kmalu mi jo je pokazal, okoli 80 metrov pod menoj. Toda že jo je zakril hribček. Čakal sem, da se spet pokaže. Pa sem zaman čakal. Pokaže mi drugo na desni, oddaljeno okrog 140 m. Tudi ta je bila brez mladiča. Šepnil mi je: »Streljaj!« Komaj je izgovoril, sem že pritisnil na sprožilec. Vse se je pognalo v dir. Bil sem zelo razburjen. Z očmi nisem mogel slediti streljani ovci, ko je pa vse tako drvelo na drugo stran. Počakala sva nekaj časa. Nato je šel Ivan pogledat na nastrel. Točno sem mu pokazal, kjer je ovca stala. Nekaj časa je nepremično gledal v sneg, nato je poklical: »Zdi se mi, da si jo malo postrigel!« Ni mi šlo v račun, saj sem dobro pomeril. Nikjer kapljice krvi! Pobral sem dlako in jo vtaknil za klobuk. Potem sva iskala po sledu, kjer so mufloni bežali. Ivan je iskal že daleč pred menoj, kar se oglasi z veselimi glasom: »Pridi sem, boš nekaj videl!« Kar vrglo me je k njemu. Ob smrečici je ležala – ovca. Kam sem jo zadel? Krogla ji je prestrelila srce.

Ovci poklonim zadnji grižljaj, Ivan pa mi čestita lovski blagor. Potem je Ivan ponovno ugotovil, da je bila ovca brez jagnjeta, torej pravilno odstreljena. Ko sem jo iztrebil, sva ugotovila, da je bila tudi jalova. Ne da se opisati veselje ob pravilnem, gojitvenem odstrelu. Oprtila sva jo in odnesla do avtomobila. Naravno je že prekrila skrivnostna tema, za lisico pa se je začel dan. Odpeljala sva se in se ustavila v znani lovski gostilni Lam-

Ruševec je priletel na vrh vihnika

Foto R. Marenčič

pert v Podgorju, kjer je bil zbran ves upravni odbor LD Podgorje. Veseli so bili moje zelene vejice na desni strani klobuka. Vsi so mi čestitali lovski blagor, ki smo ga po lovski šegi krepko zalili. Nepopisno je bilo vzdušje. Ustrojena muflonkina koža sedaj krasi mojo lovsko sobo in me bo vedno spominjala na moje prvo srečanje z mufloni. Lovski družini Podgorje še enkrat hvala za nepozabno lovsko doživetje!

Rihard Kozjak,
LD Dolič

Selitev divjega petelina

Ko je LZ Slovenije predlanskim napravila anketo o divjem petelinu, da bi tako morda zvedeli za vzroke njegovega zginevanja in propadanja rastišč, je bila med odgovori LD tudi trditev, da se petelini selijo oz. izseljujejo. Čeprav ta trditev ni bila s primeri dokazana in tako neizpodbitno potrjena, pa je to zelo verjetno. Zdaj lahko to domnevo potrdimo kot resnično, kajti na voljo sta nam dva, če ne celo trije primeri selitve divjega petelina oz. kokoši.

Lani, ko je skupina lovcev lovila fazane ob Lijaku blizu Nove Gorice, torej v spodnji Vipavski dolini, je pred lovci zletel mlad, skoraj dorasel divji petelin. Eden

izmed lovcev ga je uplenil. Tega petelina sem nagačenega videl pri preparatorju v Tolminu.

Skoraj ob istem času pa so na spodnjem Krasu uplenili kokoš divjega petelina.

Baje je padel na jesenskem lovu še en divji petelin v spodnji Soški dolini.

Vsi trije uplenjeni ptiči so bili daleč proč od svojih naravnih nahajališč – Trnovskega gozda oz. tolimskih hribov. Zračna črta od nahajališč do mesta uplenitve je 12 do 15 km. Vendar to ne bi bilo čudno, če bi bile strukture teh lovišč podobne ali enake onim, kjer petelini živijo, toda gre za selitev iz izrazito gozdnatega sredogorskega oz. visokogorskega sveta v nižinsko, v primeru Lijaka pa, skoraj bi lahko rekli, poljsko lovišče. Na Krasu uplenjena kokoš se je približala Jadranskemu morju na par kilometrov, na sam rob goriške oz. furlanske nižine.

Kaj je prisililo te ptiče k selitvi v tako čudno okolje, je težko reči. Zelo verjetno je, da se selitev dogaja tudi v smeri ugodnejših biotopov. Zgleda, da se selijo le posamezni osebki in da zato ne pride do ustvarjanja novih kolonij oz. rastišč. Žival živi v novem okolju, dokler na ta ali oni način ne propade ali pa se morda preseli še naprej.

Ing. Vitomir Mikuletič

Mladi pišejo

Vitez iz najlepše pravljice

Večkrat sem že šla z očetom na petelina, toda tokrat je bilo najlepše. Majsko jutro. Ob dveh sva z očetom vstala, sedla v avtomobil in se odpeljala proti Jelovici.

Pot nama je prečkala velika lisica. Bila je kakor prikazen; tako so se ji svetile oči. Po dolgi vožnji sva se pripeljala do snežnega plaz, čez katerega z avtomobilom nisva mogla. Pot sva nadaljevala peš. Počasi sva se vzpenjala v hrib in pazljivo poslušala, če se kje že ne oglašajo petelin. Luna nama je razsvetljevala stezo in se nama smehljala kakor babica iz pravljice. Sneg pod našimi nogami se je lesketal kot kristali in se včasih spremenil v kopnino, polno belih telohov. Lahna sapica se je poigravala v vejavi in šelesteče plesala svoj pomladanski ples.

Nenadoma sva zaslišala – klunk! Kakor da bi kdo potegnil zamašek iz prazne steklenice. Stojiva in poslušava. »To je glavni udarec!« mi šepne oče. Iz razgovorov z očetom sem že vedela, da je to glas v petelinovi kitici, ki se sliši najdlje. Prvi del petelinovega petja imenujemo klepanje, čeprav je klepanju bolj malo podobno. Klepanje postaja vedno hitrejše in preide v drobljenje ali trljanje, ki se konča s – klunk! Glavnemu udarcu sledi brušenje ali škripanje. Brušenje je del pesmi, ko je petelin tako zamaknjen, da ne sliši. Zato se lovec petelinu med brušenjem lahko približa. Toda brušenje traja le nekaj sekund.

Z očetom še vedno stojiva in poslušava. Dolgo je bilo v temnem gozdu vse tiho. Naenkrat pa zopet petelinov – klunk! Pričela sva oprezati, kje petelin poje. Oče me je prijel za roko in dal znamenje, v katero smer greva. Po nekaj korakih postojiva in

poslušava. Tedaj se zopet oglasi petelin. Sedaj že slišiva njegovo klepanje. Te-lep, te-lep, te-lep preide v drobljenje, klunk in brušenje. Ta del kitice se sliši nekako kakor brušenje kose ali cvrčanje mladih lastavic. Petelin je začel peti z vso vneto. Kitica je sledila kitici. Ko je petelin zopet udaril – klunk, me je oče stisnil za roko in potegnil za seboj. A samo dva koraka, kajti brušenja je hitro konec. Petelin zopet kleplje, drobi in brusi. Med brušenjem ga naskakujeva korak za korakom. Najine oči go napeto iščejo v temnih krošnjah. Zopet brušenje in midva spet skočiva. Tedaj ga opaziva na goli bukvi veji. Rep razpet v pahljačo, peruti povešene, vrat iztegnjen. Kakor puran, kadar je hud! Toda divji petelin je vse lepši. V jutranji zarji se mu blesti kovinsko modro perje na prsih. Kakor vitez je. Z očetom stojiva nepremično kot kip. Petelin tudi. Morda naju je slišal, ko nama je pod nogami počila suha vejica. Končno se trubadur na veji le prestopi, a še vedno molči. Tedaj izza gore posveti sonce s svojimi dolgimi žarki. Petelinovo perje zablesti v sončni luči kakor mavrica. Bila sem kakor zamaknjena in z očmi sem pila čudovito lepoto. V pozdrav soncu je petelin zopet napel svoj vrat in še enkrat zaklepal svojo skrivnostno pesem. Škoda, da ta pesem postaja vedno redkejša. Zato je prav, da so divjega petelina v mnogih loviščih popolnoma zaščitili. Tudi očetu je puška nemo obvisela na rami. Medtem se je prebudil že ves ptičji zbor in vsa gora je pela majskemu jutru v pozdrav. V daljavi je zaklokala tudi divja kokoš. To je bil klic, na katerega je petelin čakal. Zaropotale so njegove peruti in že ga ni bilo več.

To doživetje ne bo nikdar zbledelo v mojem spominu, saj se mi je zdelo, da sem bila v deveti deželi, ne pa na Jelovici. Upam, da bom skrivnostnega pevca še kdaj videla. Da, nagačenega doma vidim vsak dan, toda ta na Jelovici je bil kakor vitez iz najlepše pravljice.

Zdenka Rant,
Otoki – Železniki

Jubilanti

Dr. Ivan Kavčič – 90-letnik

Na Bledu je 25. avgusta 1973 praznoval 90-letnico življenja in 65 let dela znani blejski sadjar, lovec in ribič, doma iz Žirov, kjer je začel z ribištvom v bistri Sori in z lovom v žirovskih gozdovih. Študiral je – že pred prvo svetovno vojno – na Dunaju in v Pragi, kjer je tudi promoviral za doktorja juridičnih ved. Služboval je kot referent, načelnik in ravnatelj na vseh jugoslovanskih železniških direkcijah, tudi na generalni direkciji in na ministrstvu za promet v Beogradu. Tu je preživel tudi drugo svetovno vojno, med bombardiranjem je izgubil sina in okupator ga je vrgel iz službe. Leta 1946 je bil upokojen ter se nato naselil na Bledu, kjer si je uredil sadovnjak, prosti čas pa je posvetil blejski ribiški družini kot njen predsednik, dokler mu niso opešale oči.

Lovil je v mnogih loviščih, tudi v Bosni, Sremu in Vojvodini, pač tam, kamor ga je privedla službena dolžnost. Bil je vzoren tovariš in je s svojim zgledom in delom mnogo doprinesel k razvoju ribištva in lovstva. Slovenske lovce in ribiče ter številne prijatelje doma in po svetu veseli, da je dr. Kavčič ob tako visokem jubileju čil in zdrav, kar mu želimo še naprej. »Še na mnoga leta!« mu kličemo.

F. Adamič

Janez Kerštajn – 70-letnik

Kdo ga ne pozna? Letos februarja jih je dočkal 70! Vsak, ki se je količkaj mudil okoli velike planiške skakalnice, ga je gotovo srečal, saj je njegovo življenje tesno povezano z njo.

Kmalu po prvi svetovni vojni se je izšolal za gozdarja. Kot revirni vodja je delal na

Pokljuki in postal tudi lovec. Najbolj pri srcu mu je bil lov na velikega in malega petelina in nanju je vodil mnoge ugledne goste.

Po letu 1934 se je vrnil na svoj dom v Rateče, kajti kmetija je potrebovala gospodarja. A je še naprej ostal velik ljubitelj narave, še posebej Triglavskega pogorja.

Vneto se je udeleževal v lovstvu in planinstvu ter postal eden naših najbolj poznanih visokogorskih lovcev. Kot smučar pa se je najbolj povezal s skakalnim športom.

Z lastnimi rokami je pomagal graditi prvo skakalnico v Ratečah. Je soustanovitelj smučarskega društva v tem kraju, za kar je dobil spominsko značko, in tudi soustanovitelj Lovske družine Kranjska gora.

Kot prijatelja in sodelavca inženirja Bloudka ga vsa leta po vojni najdemo ob planiški skakalnici velikanki.

Janez Kerštajn

Stane Turk

Odlikovan je z znakom za lovske zasluge in je častni član LD Kranjska gora, v kateri je bil večkrat član uprav. odbora. Med vojno je sodeloval v OF in je še danes kot družbenopolitični delavec vsestransko priljubljen. Na lovskih in planinskih stazah mu želimo še dosti let!

Tone Svetina

Andrej Tarman – šestdesetletnik

Jubilant, ki jih je novembra 1973 izpolnil 60, je eden redkih stebrov našega lovstva, planinstva in ljubitelja narave v gornjesavski dolini. Vse svoje življenje je posvetil humanistični misli in aktivnemu delu v organizacijah omenjenih področij. Bil je ustanovitelj LD Kranjska gora in njen dolgoletni priljubljeni predsednik, dalje član orga-

nov gorenjske lovske zveze in upravnega odbora LZS. Med drugim je odlikovan tudi z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Je tudi velik planinec, ljubitelj Julijskih Alp in predsednik Planinskega društva Kranjska gora. Za dolgoletno prizadevanje in uspehe je bil odlikovan z zlato značko Planinske zveze Slovenije, podeljena mu je bila tudi Plaketa Triglava.

Izšolan za kmetijskega tehnika je vzoren kmetovalec in živinorejec. Vselej pa tudi najde čas za družbenopolitično delo. Sodeloval je v NOB, po vojni pa v raznih političnih organizacijah in organih oblasti. Za delo na tem področju je dobil priznanje jeseniške občine.

Med gorenjskimi lovci je spoštovan in priljubljen, zato mu želimo še mnogo srečnih ur na planinskih in lovskih stazah!

Tone Svetina

Andrej Tarman

Milan Kompare

Stane Turk – sedemdesetletnik

Rojen je bil v Novem mestu 11. 5. 1904. Že v rani mladosti je vzljubil naravo ter zgodaj stopil v lovske vrste. Leta 1941 se je vključil med aktiviste OF ter bil nato bорец narodnoosvobodilne vojske, za kar je prejel več odlikovanj. Po osvoboditvi ga kot prosvetnega delavca najdemo v Kranju, kjer se je požrtvovalno tudi udeleževal v lovstvu, še posebno v kinologiji.

Več let je bil kinološki referent gorenjske lovske zveze, starešina LD Kranj, soustanovitelj LD Senčur in njen večletni tajnik. Za svoje neumorno delovanje je dobil znak za lovske zasluge in srebrni ter zlati znak za kinološke zasluge. Ob svoji 60-letnici in štiridesetih letih neumornega dela v lovstvu je bil imenovan za častnega člana LD Senčur.

Ob tvojem visokem jubileju ti želimo, da bi s svojim delom, bogatim znanjem in koristnimi nasveti še mnogo let deloval v naših vrstah.

LD Senčur – L. P.

Milan Kompare, po letih med najstarejšimi, sicer pa najdlje član naše LD, je 9. 6. 1974 praznoval svojo 70-letnico. Že kot predvojni zakupnik predela sedanjega moravškega lovišča je bil predvsem gojitelj divjadi. Vedno ga je zlasti veselilo opazovati divjad, po sledovih ugotavljati njen stalež in pota ter jo krmiti. Po vojni se je kot ustanovni član naše LD nad vse aktivno vključil v njeno delo in veliko prispeval k napredku tako pri gospodarjenju v lovišču kakor v organizacijskem delovanju. Še posebej je uspešno deloval pri vzgoji mladih članov. Mnogo let je bil starešina in gospodar LD, nato pa predsednik nadzornega odbora. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Hvaležni smo mu za njegovo delo. Ob jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravja, zadovoljstva in lovski dober pogled!

Člani LD Moravce

Stanislav Vencelj, član LD Log pod Mangartom, je maja letos praznoval svojo 60-letnico. Želimo mu še mnogo zdravja in zadovoljstva v zeleni bratovščini ter dober pogled.

Člani LD Log
pod Mangartom

Lovska organizacija

Vsi lovci odločno podpiramo besede in stališče tovariša Tita

Lovske družine Golavabuka od leta 1955 ni bilo v seznamu Lovske zveze Maribor. Do januarja 1974 se je imenovala LD Dobrava. Na območju Lovske zveze Slov. je več istoimenskih družin, zato so se dogajale razne pomote, kakor pri oddaji in plačeva-

nju uplenjene divjadi, pri pošti itd. Sklenili smo torej, da se družina preimenuje nazaj v LD Golavabuka. To ime je imela sicer že pred letom 1955, vendar je bilo takrat njeno lovišče manjše.

Preimenovana družina je imela svojo letno konferenco 30. 4. 1974 v svoji lovski koči. Konferenca je potekala disciplinirano, v tovariškem vzdušju. K temu je nedvomno pripomoglo tudi skrbno pripravljeno starešinsko poročilo, v katerem je bilo zajeto opravljeno delo in tudi že nakazane konkretne smernice za nadaljnje delovanje, tako v lovišču kakor v organizaciji. V poročilu je bilo tudi poudarjeno, da je skoraj polovica naših članov, ki so na ta ali oni način sodelovali v NOB, vključenih v ZB NOV. Ostali pa so sinovi borcev, ali pa se – takrat še zelo mladi – spominjajo težkih dni okupacije. Vsi člani LD aktivno sodelujejo v družbenopolitičnih organizacijah.

»Z mnogo truda in znoja,« je nadaljeval starešina, »smo obnovili in na novo zgradili naše obmorske kraje. Enako kot drugim občanom tudi lovcem ni vseeno, ko slišimo o italijanskih apetitih po naši zemlji oziroma po tako imenovani coni B. Po skoraj 30 letih so v našem Primorju tudi vidni uspehi pri upravljanju lovišč. Zato imajo najbrž italijanski iredentisti in fašisti tudi apetit po naših primorskih loviščih.«

Vsi člani LD Golavabuka odločno podpiramo našega dragega maršala Tita: »Za nas ni več cone B, tu je Jugoslavija!« Člani te preimenovane družine tudi vemo, da za stališčem maršala Tita odločno stoje vsi lovci širom po naši domovini.

Med pomembnimi sklepi, sprejetimi na konferenci, je tudi ta, da bomo avgusta letos razvili družinski prapor. Datum konference ni bil slučajen. Že vrsto let se zbiramo na ta dan. Letos pa smo se na predvečer praznika dela zbrali prav vsi. Po konferenci smo pred našo kočo, od koder se vidi po vsej Mislinjski dolini, skupno veselo kresovali in streljali s topiči v čast delavskemu prazniku.

Franc Pečolar

LD Čemšenik pred svojim domom na Mrzli ravni

Lovski dom LD Čemšenik

Lovska družina si je vstavila v svoj program tudi dograditev svojega lovskega doma. Dom je v gradnji in stoji na zelo razglednem predelu lovišča, pod znano Čemšeniško planino. Služil bo predvsem nadzoru, saj je prav v sredini lovišča.

Svoj lovski prapor je LD razvila l. 1968. Na prvi strani ga krasi z zlatimi črkami vtkan napis LD Čemšenik-Trojane in srnjakova glava v lepih barvah. Na drugi strani je znak Slovenskega lovskega društva, čigar zgodovina sega nazaj v leto 1907, ko so se zavedni slovenski lovci postavili na svoje lastne noge.

Posebna prizadevnost in pozornost članstva se kaže v strogi gojitvi divjadi. Postavili so zadostno število krmišč in solnic ter visokih prež. V preteklem letu so naredili tudi ca. 2 km lovskih steza in presekov. Za opravljeno je bilo treba 2000 ur dela. Način dela ima družina odlično organiziran, članstvu je lahko tudi v ponos, ker v družini vlada res pravo lovsko tovarištvo.

LD je v svoj program vstavila tudi izobraževanje članstva. Organizirala je pred-

vanja o gojitvi divjadi, varstvu narave ter o zreji in vzgoji lovskega psa. Za povečanje zajčjega staleža je to divjad popolnoma zaščitila v najboljšem predelu, ki meri 700 ha. Celotno lovišče ima predvsem sončno lego. Lov izvajajo strogo po lovskem zakonu in sklepih svoje LD, področne LZ in LZS.

L. Brvar

Občni zbor LD Senožeče

LD Senožeče je imela aprila v Dolenji vasi svoj redni letni občni zbor. Starešina Jože Gregorič je najprej poročal o delu in v imenu upravnega odbora izrekel tudi marsikatero kritiko na račun posameznih lovcev. Uspehe in prizadevanja je pa pohvalil. Lani so člani opravili 2600 delovnih ur za popravilo poti do lovške kočice in pri gradnji gojitvenih naprav v lovišču. Med letom so organizirali dve veliki delovni akciji; prva je odlično uspela, druga pa slabše zaradi deževnega vremena. Odstrelni plan ni bil v celoti izvršen. Od 47 predvidenih srn so jih odstrelili le 25. Mnogo večji je bil odstrel srnjakov; namesto 22 so jih

odstrelili kar 34. Tak nepravilen odstrel je upravičeno lahko deležen kritike, saj ruši spolno razmerje, ki naj bi bilo 1 : 1. Lani so organizirali tri velike skupne love. Udeležba in izvedba sta bili zadovoljivi. Neobvezni skupni love se pa niso obnesli.

Tudi lovski pripravniki in njihovi vodje so bili deležni kritike. Pripravniki so pokazali premalo volje za delo, njihovi vodje in tudi drugi lovci pa premalo skrbi za vzgojo in strokovno izpopolnjevanje pripravnikov.

Tudi letos bo pri lovski koči v Jelenjah tradicionalna lovsko veselica, v Senožečah pa razstava lovskih trofejev, orožja, lovške literature in drugega.

Letošnji občni zbor je tudi pokazal, da so se člani zelene bratovščine – po nekaterih viharjih trenutkih v preteklem letu – med seboj pomirili in da je zavladalo zopet lovsko tovarištvo, ki je porok, da bo letošnje udeleževanje lov. družine plodnejše od lanskega.

M. Tomšič

Mozirski lovci so zborovali

Na svoji letošnji letni konferenci 27. aprila so se člani mozirske LD dodobra seznanili s stanjem v družini in lovišču z vseh vidikov.

V 4843 ha obsegajočem lovišču prevladujejo gozdne površine. Gosta mreža gozdnih cest omogoča lagoden dostop tudi v najodalnenejši in najtežje dostopne predele (Planina, Zaloka, Dobrovlje). Zaradi tega sta sedaj tudi kontrola lovišča in lovskočuvajska služba lažji in učinkovitejši.

Med divjadjo prevladuje srnjad, ki ima za preživetje in ugoden razvoj dovolj pogojev. Razmeroma velik stalež te plemenite divjadi (260) dovoljuje tudi primeren odstrel po domačih lovcih in gostih. Bolj gospodarno in disciplinirano pa bo treba izvajati gojitveni odstrel srn in mladičev.

Stalež gamsov pa zadnje časa upada. Lovci menijo, da je temu vzrok nemirna jelenjad, ki se je močno zaplodila predvsem v Zaloki in na

Občni zbor LD Senožeče, starešina Gregorič bere poročilo

Golteh. V prejšnjem lovskem letu so uplenili štiri jelene. Ker za to veliko parkljusto divjad v lovišču ni pogojev in ker povzroča na gozdnih in poljskih kulturah znatno škodo, jo bo treba s pravilnim odstrelom omejiti.

Tudi divji prašiči so si našli v bolj strnjenih goščavah in globačah svoj življenjski prostor. Letos so položili na dlako tri.

Razveseljiv je stalež gozdne perjadi. Velikih petelinov so našli 13, ruševcev pa 15. Tudi stalež gozdnih jerebov se je popravil. Zanimivo je, da so ruševci lansko pomlad na stalnih rastiščih kar na lepem nehali peti. Slednjič sta dva znana petelinarja ugotovila vzrok. V goste je pogosto priždral z bližnjih Savinjskih Alp planinski orol, ki je splašil in pregnal gruleče trubadurje.

Medtem ko se stalež poljskega zajca ne more popraviti, se število njegovega planinskega pobratima (belca) razveseljivo večja. Ko so na decembrski brakadi odstrelili že v prvem pogonu kar tri, so nehali loviti. Vsekakor umesten ukrep!

Lisice, potepuške pse in mačke ter druge roparje in škodljivce držijo na kratko. Pred leti vloženi svizci so se preselili kdo ve kam.

Zadovoljiv stalež poljske in vodne perjadi je plod sistematičnega vlaganja fazanov in divjih rac-mlakaric. Ni pa lepo in prav, še manj pa tovariško, da nekateri sosednji lovci v mejnih predelih streljajo divje race kar množično, čeprav njihove družine niso vložile v svoje vode niti ene same.

LD Mozirje bo vložila vsemu navkljub tudi letos v lovišče večje število fazanov, poljskih jerebic in divjih rac. Če bi bilo mogoče, bi tudi korne, saj so bile njega dni na Golteh ne tako redka skalna perjad.

Za lovskogojitvene in lovsko-čuvajske namene je družina zgradila tri lovske kočice: na Verbučevci, Žlebski in Naroški planini. Vse so lahko dostopne in umno urejene. Ker še niso uvedli poklicne lovskočuvajske službe, si pomagajo s pomožnimi čuvaji iz vrst članstva. Vsi člani družine se ponašajo s kvali-

tetnim in preizkušenim orožjem. Na brakadah ne bodo več streljali z risanicami. Pohvalno je tudi, da so se domala vsi udeležili zborovanja v novih predpisanih lovskih krojih. Sprejeli so tri nove člane. Triinštirideset-članska družina premore 20 psov-goničev, med njimi tudi psa za krvni sled.

Konferenca je sprejela več koristnih predlogov. Vodstvo družine naj skupaj s komisijo za lovstvo pri občinski skupščini čimprej uredi vprašanje divje graditve vikendov kar sredi lovskih revirjev. Skladno s podpisanim samoupravnim sporazumom na območju celjske LZ so znatno spremenili in dopolnili poslovnik. Zgradili bodo nekaj novih lovskih stez, visokih prež in solnic ter uredili na Kortah novo večjo remizo. V živahni in koristni razpravi je sodeloval tudi član LD ing. Andrej Marinc.

D. Predan

Namesto planšarske stajale lovsko kočice

Dne 13. avgusta lani sem se spuščal po stezi z vrha Krna (2245 m) proti Krnskemu jezeru. Opazil sem, da sredi lepe planine, imenovane »Na polju«, kjer se je še pred 15 leti paslo okrog 45 glav govedi, danes stoji lična lovska kočica. Ta mala planina z najboljšo pašo izmed vseh 16 planin na Kobariškem leži na severovzhodni strani Krna, med Krnskimi jezerom, Lemežem, Šmohorjem in Peskami.

Radovednost me je gnala pogledat h kočici. Ko sem se ji približal, sem bil prijetno presenečen, kajti Marija Brginc in Gizela Volarič s svojima možema Andrejem in Stankom so me povabili na ogled kočice. Kočica je visoko pritlična s kletnimi prostori. Ima lepo opremljeno kuhinjo, spalnice in shrambo.

Po ogledu smo sedli za mizo ter začeli kramljati, medtem pa so se otroci veselo lovili po trati okrog kočice.

Lovec Andrej je pripovedoval: »Ta planina ima 1530 m nadmorske višine. Kočica je leta 1970 zgradila prizadevna

Lovska kočica LD Smast blizu Krnskega jezera

LD Smast, katere lovišče obsega območje Šmohorja-Pesk in Rdečega roba, kamor hodimo na gamse, divje peteline, ruševce in tudi planinske zajce. Kočica stoji le dobrih 20 minut od Krnskega jezera, ki je v poletni vročini primerno tudi za kopanje. Tako nam kočica izvrstno služi tudi za oddih in rekreacijo, ne samo lovcem, temveč tudi družinskim članom. Semkaj pridemo skoraj vsako leto za 7 ali 14 dni. Tu je odlična klima. Otroci se seveda najraje kopajo v jezeru, kjer jih zabavajo zlasti tisočere ribice. Tako nam prehitro minevajo dnevi odmora v idiličnem planinskem svetu, daleč od brnenja avtomobilov in ropotanja strojev v tovarnah.

S prijetnim občutkom sem se poslovil od gostoljubne lovske družine in nadaljeval pot mimo Krnskega jezera do Koče Klementa Juga v Lepeni. Med potjo mi šinejo v glavo naslednje misli: Ta lovska kočica stoji približno

sredi poti med Lepeno in Krnom, enako med Komno in Krnom ter med Razorjem in Krnom. Po teh poteh, ki več ali manj vodijo mimo te lovske kočice, v poletni sezoni dan za dnem potuje mnogo planincev, ne da bi tod imeli možnost dobiti okrepčilo.

Tudi taborniki večkrat tabori ob Krnskem jezeru. In številni nedeljski obiskovalci hodijo semkaj. Dobiti tukaj vsaj najnujnejše okrepčilo pa je vprašanje, ki bo povsem rešeno šele, ko bo zgrajen planinski dom ob Krnskem jezeru. Toda to je morda še daleč. Začasna, zasilna rešitev pa bi bila, če bi Lovska družina Smast, sporazumno z občinsko skupščino Tolmin, v največji planinski sezoni nudila mimoidočim vsaj čaj, kavo in osvežilne brezalkoholne pijače. Planinci in drugi turisti bi bili s tako rešitvijo gotovo zadovoljni, lovska družina pa bi lahko tudi nekaj zaslužila.

Ivan Kurinčič

Uspehi 5. 5. 1974 na strelišču v Šmarjah

1. Morgan Jožko, Buje, 45 golobov
2. Marin Anželmo, Buje, 44 golobov
3. Vučković Stjepan, Varaždin, 43 golobov
4. Vinkoleto Franko, Koper, 42 golobov
5. Bertok Sergio, Koper, 42 golobov
6. Rožmarin Janko, Ptuj, 42 golobov
7. Šav Bernard, Koper, 42 golobov
8. Poropat Štefan, Buje, 41 golobov
9. Piciga Rajko, Koper, 41 golobov
10. Cergol Zdravko, Koper, 40 golobov
11. Jurišević Erminio, Novigrad, 39 golobov
12. Lukež David, Novigrad, 39 golobov

Odprta sezona na umetne golobe v Kopru

Dne 5. 5. 1974 je bilo tekmovalstvo posameznikov na umetne golobe na strelišču LZ Koper v Šmarjah pri Kopru.

Nastopilo je 30 tekmovalcev iz Kopra, Buj, Novigrada, Sežane in celo iz Ptuja ter Varaždina. Na strelišču so bile razstavljene nagrade od 1. do 12. mesta. Vrednost nagrad je bila 4200 din.

Strelska komisija LZ Koper priredi vsako leto tako tekmovalstvo najmanj štirikrat. Vpisnina je za vse enaka, letos je 150 din.

Podobna tekmovalstva prirejajo tudi v Bujah, Novigradu in Pazinu, tako da je skoraj vsako nedeljo kakšno tekmovalstvo. V Sloveniji je mnogo strelcev na umetne golobe, vse vabimo, naj se udeležijo naših tekmovalstev.

Nagrajenci bodo gotovo zadovoljni, drugim pa bo za uteho ostalo še toliko časa, da se bodo lahko okopali v slovenskem morju.

Strelišče v Šmarjah je temeljito preurejeno, tako da je možno doseči visoke rezultate. Strelja se vedno na 50 golobov, se pravi na 2 seriji po 25 golobov. Obenem pa so takšna tekmovalstva najboljša priprava za meddružinsko, republiško in celo državno prvenstvo. Hkrati boste spoznali naše strelišče, ker obstaja stvarna možnost za organizacijo državnega prvenstva prav v Kopru. Vsem tekmovalcem je omogočeno trenirati dan pred tekmovalstvom od 15. ure dalje. Če bi se pri nas za-

nimanje za ta šport še povečalo, bi nagrade podvojili ali celo potrojili, po vrednosti in količinski.

V Kopru bosta letos še dve tekmovalstvi posameznikov: 21. 7. in 4. 8. Vsako tekmovalstvo se prične ob 8. uri zjutraj. V načrtu imamo tudi na strelišču urediti razsvetljavo, tako da bomo v poletnih mesecih lahko tekmovali tudi v večernih urah, ko je mnogo hladneje.

Gabrijel Trček

V spomin

Lovrenca Podbevška – Bezuljakovega Loranca – smo 1. 10. 1973 pospremili ob številni udeležbi svojcev, prijateljev, domačih in sosednjih lovcev na njegovo zadnje čakališče v Ožboltu pri Trojanah. Smrt ga je »uplenila« komaj 61 let starega povsem nepričakovano na poti iz Ljubljane domov.

Na zadnjem občnem zboru LD smo se še posebno spomnili njegovih besed, češ da je okrog njegove domačije visoko pod Špikom premalo srnjadi, čeprav se vsa tamkajšnja divjad pase na njegovih posevkih. Bil je eden tistih ljubiteljev narave, hribovski kmetovalec, ki ni tarna nad škodo od divjadi.

Največji užitek mu je bil, da je v jutranjem hladu pasel trop srnjadi na svojih njivah.

»Divjad je zato, da živi!« je tolikokrat rekel.

Loranc, pobornik našega lovstva takoj po vojni, je bil kasneje tudi soustanovitelj naše mlade LD. Vsega spoštovanja vredne besede hribovskega kmeta o odnosu lovca do divjadi naj bodo vodilo sedanjim in bodočim lovskim generacijam! Pokojnikov svetli lik naj živi med nami!

Člani LD Trojan-Ožbolt

Karel Korenč – Kovačev Korl, kovaški mojster in zgleden član LD Logatec, nas je 7. 3. 1974, v svojem 62. letu starosti, nepričakovano in prehitro zapustil. Takoj po vojni je vstopil v lovske vrste in bil zelo aktiven lovec ter odličen vodja gonjačev. Rad je zahajal v lovišče, ki ga je poznal zelo dobro, in z veseljem opravljal delovne lovske obveznosti. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Logaški lovci – M. R.

Lojzeta Hledeta smo 23. 12. 1973 spremili z vsemi lovskimi častmi na njegovi zadnji poti. Umrli je v 66. letu starosti. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Novem mestu domači in sosednji lovci, številni prijatelji, borci in drugi občani.

Lojze se je že kot deček med prvo svetovno vojno moral umakniti z rodne Primorske v Novo mesto. Težko se je prebijal skozi življenje do druge svetovne vojne in že leta 1942 je vstopil v NOV ter se boril do osvoboditve. Po vojni je vztrajno in z vso vne-mo opravljal odgovorne in težke naloge ter veliko prispeval k obnovi porušene domovine. Ob napornem delu je začutil potrebo po sprostivni v naravi, zato je leta 1949 stopil v lovske vrste. Bil je dober lovec in velik ljubitelj lovskih psov. LD mu je zaupala tudi odgovorne funkcije, ki jih je opravljal z vso vestnostjo.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

S tvojim odhodom, dragi Lojze, smo izgubili poštenega, vedno razpoloženega in na skupnih lovih ter pri delu v lovišču nepogrešljivega tovariša. Ohranili te bomo v trajnem in hvaležnem spominu.

Lovci LD Novo mesto

Ludvik Justnik

(rojen 11. 8. 1886, umrl 7. 5. 1973)

Takrat, dragi Ludvik, ko smo te spuščali v nedra zemlje in ko so odmevi častne salve tebi v poslednji pozdrav napolnili pohorske gozdove, nam je bilo težko. Zadnje slovo je vedno najtežje, še posebej, kadar se poslavljaj od nekoga, ki ti je pomenil skoraj toliko kot oče. In ti si bil nam lovcem kakor oče; ne le po starosti, ampak tudi po znanju in izkušnjah, ki si jih zajel v svojem nad 50-letnem lovskem udeleževanju.

Veljal si za veselega človeka, čeprav si kot gozdni delavec opravljal težko delo. Zaupanje v ljudi in ljubezen do domovine sta bili tvoji veliki vrline. To si potrdil zlasti v NOB, ko si požrtvovalno pomagal partizanom, pa tudi po osvoboditvi. Bil si dober zakonski mož, oče in imel tudi čas za svoje prijatelje. Kot pohorski rojak iz Činžata pri Lovrencu si od leta 1928 zadovoljno živel na Lobnici pri Rušah in skrbel za divjad. Sedaj počivaš na ruškem pokopališču, pod vznožjem zelenega Pohorja, od koder ti veter prinaša pozdrave. Na lovskih pohodih v tvojih gozdovih se te spominjamo in v naših mislih ter razgovorih si tolikokrat med nami.

Člani LD Ruše

Iz LD Metlika

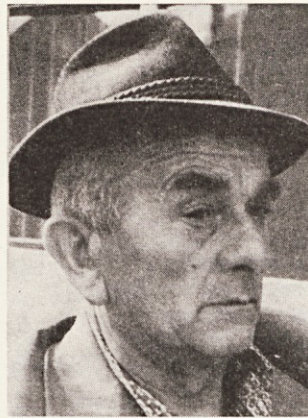
Leopolda Weissa, blagajnika in vnetega kinologa naše LD, smo spremili na zadnji poti 8. 4. 1973. Zapustil nas je v 75. letu starosti, še vedno

Ludvik Justnik

Jože Škof

Jože Prus

Ing. Julij Uršič

poln načrtov in delovne vne-
me. Ves čas po vojni je bil
med najaktivnejšimi člani in
je imel zlasti velike uspehe
kot vzgojitelj lovskih psov.

Jožeta Škofa, soustanovitelja
in večletnega člana uprav.
odbora LD, nam je zahrbtna
bolezen iztrgala avgusta
1973, v 75. letu njegove sta-
rosti. Vestno je izpolnjeval
svoje dolžnosti in ves prosti
čas posvetil lovstvu. Sodelo-
val je v NOB. Zaradi svoje
vesele narave je bil vsepo-
vsod priljubljen in dobrodo-
šel. Izgubili smo vedrega in
za družbo nepogrešljivega
člana.

Jože Prus nas je 27. 8. 1973,
v svojem 67. letu, mnogo pre-
zgodaj zapustil. Izgubili smo
dobrega in skromnega tova-
riša. Pri svojem delu je po-
kazal velike sposobnosti, še
posebno v kinologiji. Član
LD je bil 28 let, vse od usta-
novitve, vseskozi tudi član
njene UO in mnogo let

član UO Lvske zveze Bela
krajina.

Vsem trajen in časten spo-
min!

Člani LD Metlika

Julij Uršič, dipl. ing., naš ne-
stor, je umrl 4. 2. 1974 po
kratki bolezni, v 81. letu sta-
rosti. Pred 60 leti je na Kra-
su kot ljubitelj narave prišel
v lvske vrste, katerim je
ostal zvest do svoje smrti.
Vseskozi je bil aktiven član
zelene bratovščine, soustano-
vitelj LD Kamnica, njen dol-
goletni tajnik in pozneje vse
do smrti predsednik nadzor-
nega odbora. Lvske izkuš-
nje, ki si jih je nabral v le-
tih aktivnega delovanja v več
loviščih, in lvske znanje iz
domače in tuje literature je
zanimivo, nevsiljivo posredo-
val mlajšim. Ljubil je življe-
nje in vse, kar ga je obdaja-
lo. Bil je zaveden Slovenec,

ki ni prenesel ponižanja. Še
mlad je zapustil svoj rojstni
kršni Kras in se naselil v Ma-
riboru, kjer je služboval dol-
go vrsto let in dočakal tudi
svoj zasluženi pokoj.

V naročje slovenske zemlje
smo ga položili v Mariboru,
kjer mu je v zadnje slovo za-
pel lvski rog in jeknile lov-
ske puške. Dragi Julij, hvala
ti za vse!

Lovski tovariši

Anton Bernard-Terseglav iz
Zasipa pri Bledu, ustanovni
in častni član naše LD, se je
v oktobru 1973 za vedno po-
slovil, v 88. letu starosti. Od-
likovan je bil z znakom za
lvske zasluge in naša LD mu
je v znak priznanja za uspeš-
no dolgoletno delovanje po-
delila častno diplomu. V
NOB se je izkazal zaved-
nega Slovenca. Naravo je
cenil kot kmet in lovec. Vest-

no je izpolnjeval svoje dolž-
nosti do lvske organizacije
in zlasti skrbel za krmljenje
divjadi. Za škodo, ki mu jo
je divjad večkrat naredila na
posestvu, nikoli ni zahteval
odškodnine. Pripravili smo
mu pogreb z lovskimi častmi.

Ob odprtem grobu mu je
spregovoril starešina LD Mi-
loš Kelih. Umrlemu tovarišu
časten spomin!

Člani LD Bled

Ivana Krapca, dolgoletnega
člana zelene bratovščine,
smo lovci 6. aprila 1974, v
71. letu njegove starosti, po-
spremili k večnemu počitku.
Ivan je bil rojen v Ižakovcih
in član lvske organizacije
od leta 1946. Dobrega lov-
skega tovariša, gojitelja div-
jadi in kinologa bomo ohra-
nili v najlepšem spominu.
Dragi Ivan, želimo ti obilo

Anton Bernard

Ivan Krapca

Anton Lotrič

Franc Selevšek

lovskega blagra v večnih loviščih in hvala za vse, kar si storil v dobrobit divjadi in lovske organizacije!

LD Murska Sobota

Antona Lotriča, upokojenega gozdarja, člana in častnega člana LD Selca, smo 31. 3. 1974 spremili na zadnji poti. Pokojni je bil rojen pred 88 leti v znani partizanski vasi Dražgošah. Sodeloval je tudi v NOB in bil vsepovsod priljubljen in dobrodošel. Član lovske organizacije je bil 62 let, najstarejši med selškimi lovci in z najdaljšim lovskim stažem. Dolgoletnemu lovcu, vedremu in poštenemu lovkemu tovarišu, trajan in časten spomin!

Lovci LD Selca
nad Škofjo Loko

Franca Selevška, častnega člana LD Litija, smo 25. 1. 1974 na ljubljanskih Žalah pospremili v večna lovišča, v 73. letu njegove starosti. Rojen je bil v revni delavski družini v Zidanem mostu. V lovske vrste je stopil že leta 1918 in se kot lovec udeleževal v raznih krajih domovine, kjer je služboval kot železničar. Ko se je stalno naselil z družino v Ljubljani, je bil član LD Šmarna gora. V litijsko LD pa je vstopil leta 1950 in bil več let član njenega upravnega in nadzornega odbora.

Kot zaveden Slovenec je bil vedno v naprednih delavskih vrstah. Bil je borec za našo severno mejo, v NOB je začel sodelovati že leta 1941 in v partizane je vstopil leta 1943. Postal je 90% invalid. Odlikovan je bil z redom za hrabrost, redom zaslug za narod, redom dela s srebrnim vencem in s priznanjem Osvobodilne fronte. Za nesebično delo v lovskih vrstah pa je prejel znak za zasluge. Po ganljivih besedah ob odprtem grobu mu je v zadnje slovo še enkrat zapel lovski rog in takrat se je marsikomu orosilo oko. Zavedni borec za delavske pravice in zgledni lovec nam bo ostal v trajnem spominu.

LD Litija

Lovska kinologija

Pomladanska zrejna preizkušnja in pomladanska tekma ptičarjev Zveze lov. družin Gorica

Prireditvi sta bili 21. aprila 1974 v lovišču LD Čaven, v revirju Selo-Vrtovin. Prijavljenih je bilo 23 psov: za zrejo preizkušnjo 10 in za pomladansko tekmo 12. Zaradi velikega števila psov sva si sodnika razdelila delo: Oresto Bordon je ocenjeval na preizkušnji, podpisani pa na tekmi.

Na zrejni preizkušnji sta bila pozitivno ocenjena le 2 psa: nemški kdl. ptičar Ali, JRPki 60030, lastnik in vodnik Daniel Polizzi iz Ajdovščine, ter ostrodlaki ptičar Medo Notranjski, RMPri 423, lastnik in vodnik Dušan Simčič iz Huma pri Kojskem. Psa sta prejela telesno oceno dobro in na preizkušnji drugo oceno. Preostalih 8 psov zaradi pomanjkanja divjadi ni bilo možno dokončno oceniti.

Na pomladanski tekmi je bilo 5 nemških kdl. ptičarjev, 2 žimovca in 5 epagneul bretonov.

Teren za tekmo ni bil ustrezen, ker so globeli poraščene z gostim grmičevjem. Tako ni bil možen pregled nad celotno dejavnostjo psa. Zato je moral sodnik neposredno spremljati psa in vodnika. Tudi zelo neprimerno vreme in izredno suha tla so negativno vplivala na dejavnost psov. Dasiravno je bilo delo tako za pse kot vodnike in sodnika zelo naporno, saj smo bili na terenu skoraj neprekinjeno od 8. do 18. ure, nam je vendarle uspelo zadovoljivo zaključiti tekmo.

Psi so na splošno pokazali še dovolj dobro zasnovo, vendar niso ustrezno šolaní. Predvsem je bilo opaziti, da je bila sobna dresura pri psih, razen pri dveh, zelo pomanjkljiva. Sobna dresura je pa izredno važna osnova za nadaljnje šolanje v lovišču.

Najboljši na tekmi:

1. Hari Notranjski, nem. ostrodlaki ptičar, JRPri 60004, lastnik in vodnik Adolf Pahor, Renče, 113 točk, II. ocena. Pes ima prav dober nos, enako se je izkazal v drugih disciplinah. Vodnik ga ima trdno v rokah; dokaz vodnikovega učinkovitega šolanja.

2. Cara, epagneul bretonka, rodovnik izgubljen, lastnik in vodnik Leopold Loverčič, Ozeljan, 94 točk, III a ocena. Psica ima občutljiv nos. Tudi v vseh drugih disciplinah je zadovoljila. Vendar je še potrebno dodatno dosledno šolanje.

3. Hano Notranjski, nem. ostrodlaki ptičar, JRPri 60005, lastnik in vodnik Dušan Lukežič, Renče, 91 točk, III b ocena. Pes dokaj dobro pripravljen. Dober nos. Išče sistematično in je zelo vztrajen.

Od preostalih 9 psov so 3 bretonci dobili ocene od III c do III e, 3 kdl. ptičarji od III f do III h, 1 bretonka III i, 1 kdl. ptičarka pohvalno priznanje, 1 kdl. ptičar pa le 67 točk, kar ne zadošča niti za pohvalno priznanje, še manj za uvrstitev med ocene (od I do III).

ZLD Gorica je sicer obe prireditvi dobro organizirala, saj je bil odziv vodnikov nepričakovano velik. To dokazuje, da si pes ptičar na tem območju vse bolj utira pot kot nepogrešljiv lovčev spremljevalec. Prav pa bi bilo, da bi v bodoče takšne prireditve s tolikimi psi trajale dva dneva. Tudi revir bi moral biti ustrežnejši in stalež divjadi večji. Slab stalež divjadi namreč preizkušnjo zavlaučuje, predvsem pa psi ne morejo pokazati vseh svojih sposobnosti. Že uvodoma sem omenil vzroke, zaradi katerih uspehi niso bili najboljši. Vendar morajo tudi vodniki del krivde pripisati sebi, saj svojih psov niso dovolj dobro pripravili. Objektive zapreke in moja pripomba pa naj vodnikom ne vzamejo volje za nadaljnje šolanje psov. Naj bi bila ta tekma hkrati tudi vodilo, kako naj svoje pse še izpopolnijo. Vodnikom pa vse priznanje za njihovo discipliniranost! Najlepša hvala tudi

LD Čaven, ki je dala na voljo svoje lovišče, kakor tudi vodji tekme Slavku Pirjevcu!

Pavel Cvenkel,
kinol. sodnik

Zavarovanje psov

V zadnjem času je čedalje večje povpraševanje za zavarovanje psov. Zavarovalnica Sava obvešča zainteresirane o pogojih in načinu zavarovanja.

Zavarujete lahko rodovniške pse od 9 mesecev do 8 let starosti, izjemoma pa tudi od 6 mesev starosti dalje, če so cepljeni proti kužni bolezní mladih psov. Za tovrstno zavarovanje je obvezen predhodni veterinarski pregled psa. Zavarovanje je kratkoročno, to je za eno leto, potem pa je zavarovanje treba obnoviti. Zdravljenje ni vključeno v zavarovanje.

Pasemsko neopredeljenega psa (križanca) ne morete zavarovati.

Zavarovalna vsota se določi sporazumno med zavarovancem in zastopnikom. Lahko je različna glede na pasmo, telesno oceno in preizkušnje oziroma tekme, ki jih je pes opravil. Osnova zavarovalne vsote je navadno cena mladiča in stroški morebitnega šolanja.

Pri zavarovanju psov sta dve obliki jamstva: ožje in širše. Pod ožjim jamstvom razumemo riziko pogina samo zaradi nezgode. Pod širšim jamstvom pa riziko pogina zaradi nezgode in bolezni. Zavarovalnica ne povrne škode, če je bil pes ubit v silobranu, kakor tudi ne, če je pes izginil ali bil ukraden.

Obstajajo še posebni pogoji za zavarovanje psov v zvezi z dehelmentizacijo (zdravljenje proti črevesnim zajedavcem). Po teh posebnih pogojih zavarujete psa proti poginu zaradi dehelmentizacije in zaščitnega cepljenja proti steklini. Nevarnost v zvezi s cepljenjem proti steklini je zajeta v jamstvo zavarovanja samo tedaj, če je cepljenje hkrati z dehelmentizacijo. V tem primeru se jamstvo zavarovalnice za povrnitev škode prične v trenutku uporabe zdravil in traja trideset dni.

Zav. premija za vsakih 1000 din zavarov. vsote	Ožje jamstvo	Širše jamstvo
pasemski (čistokrvni) psi s telesno oceno, preizkušnjo itd.	90 din	135 din
drugi pasemski (čistokrvni) psi	120 din	150 din

Za psa, ki zboli med trajanjem zavarovanja zaradi dehelmentizacije in zaščitnega cepljenja proti steklini, traja jamstvo toliko časa, dokler ne ozdravi. Zavarovanec je dolžan o takem obolenju pismeno obvestiti Zavarovalnico pred potekom običajnega zdravljenja (30 dni) z veterinarskim potrdilom o vrsti in obliki bolezni.

Zavarovanje je veljavno le, če dehelmentizacijo in zaščitno cepljenje proti steklini opravi veterinarska ustanova ali veterinar.

Za tako zavarovanje znaša premija za vsakih 1000 din zavarovalne vrednosti 3 din.

Če se boste odločili zavarovati vašega psa, se zglasite pri našem zastopniku, kjer boste lahko dobili podrobnejša navodila in sklenili zavarovanje.

ZAVAROVALNICA SAVA
Poslovna enota Celje

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Posavski goniči (JRGp):

Azor, 10 078 – Ara, 10 082. Leglo 17. 7. Rejec Andrej Tominc, Dolga brda 5, Prevalje. Azor, 10 078 – Zlata Golavška, 10 023. Leglo 11. 6. Rejec Štanko Žagar, Griže 22.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Tom Blegoški, 7067 – Cedra, 7260. Leglo 21. 6. Rejec Jože Benedičič, Selca 96. Grom, 7451 – Jaga Travnogorska, 7370. Leglo 27. 7. Rejec LD Sodražica – Virant Ivan, Žimarice.

Ben, 7342 – Alka, 7186. Leglo 8. 6. Rejec Jože Levstik, Podtabor, Struge. Brzan, 7129 – Seka, 7239. Leglo 8. 7. Rejec Viktor Bavdež, Šentvid pri Stični 127. Emir, 7088 – Ara, 7105. Leglo 7. 7. Rejec Aleksander Mole, Gomila 7, Mirna. Dar Strminski, 7315 – Gera Meninska, 7018. Leglo 1. 7. Rejec Marjan Slatinšek, Gornji grad 93.

Resasti istirski goniči (JRGri):

Tigo, 2072 – Beba, 2078. Leglo 27. 6. Rejec Anton Čadež, Srednja vas, Poljane.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Bor, 3328 – Aga, 3291. Leglo 25. 6. Rejec Mirko ing. Fras, Zbilje 9, Medvode. Lumpi Šmohorski, 3172 – Pika Vojniška, 2193. Leglo 2. 7. Rejec Franc Križnik, Vojnik 52. Bari, 3252 – Dara, 3149. Leglo 18. 6. Rejec Avgust Unetič, Vinji vrh 2, Cerklje ob Krki. Bor, 60 008 – Beba, 3107. Leglo 28. 5. Rejec Adolf Celin, Jablanica 31, Ilirska Bistrica.

Lovski terierji (JRLT):

Alf v. d. Saurauschen, 5784 – Fara, 5552. Leglo 17. 6. Rejec Anton Udovč, Grünova 9, Celje. Aran Bukovniški, 5843 – Flora, 5721. Leglo 7. 6. Rejec Jure Kramar, Vodice 104 nad Ljubljano. Mapo, 4820 – Lia Retniška, 5884. Leglo 6. 7. Rejec Ivan Sovre, Savinjska cesta 5, Trbovlje. Mapo, 4820 – Ada, 5502. Leglo 22. 6. Rejec Anton Hatko, Krmelj 69. Boj, 3659 – Dina, 5803. Leglo 24. 7. Rejec Franc Štepic, Zg. Draga, Višnja gora.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Elko Gomilski, 1240 – Ada Gomilska, 1211. Leglo 21. 5. Rejec Vladimir Pavšič-Bor, Gradnikova 3, Radovljica.

Koker španjeli (JRŠK):

Pitter v. d. Goldquelle, 60 001 – Rina, 1434. Leglo 19. 7. Rejec Franc Urh, Padlih borcev 8, Ljubljana.

Žani, 1381 – Cera Kokrška, 1021. Leglo 10. 6. Rejec Davorin Hočvar, Cankarjeva 21, Kamnik.

Pitter v. d. Goldquelle, 60 001 – Aida, 1303. Leglo 19. 6. Rejec Jože Seme, Lendavska 18, Murska Sobota.

Pitter v. d. Goldquelle, 60 001 – Čita, 1385. Leglo 11. 7. Rejec Cvetko Doplihar, Adamičeva 1, Celje.

Črt, 1338 – Borka Kokrška, 1411. Leglo 5. 7. Rejec Jože

Pangerl, Ulica 29. novembra 27, Celje.

Kdl. ptičarji (JRPki):

Arno, 5233 – Ajda, 7377. Leglo 14. 7. Rejec Ingolič Karl, Spodnja Polskava 3.

Atoš Veleniški, 6937 – Daja iz Dominega vrta, 5034. Leglo 27. 5. Rejec Ivan Nečemar, Medenska 44, Ljubljana.

Beno, 7184 – Alta Rajska, 4986. Leglo 19. 4. Rejec Ivo Leban, Črniče 79.

Prijavljena in zaščitenasparna

»BUDNOVA« za brak-jazbečarje, lastnik: Martin Budna, Dovška 12, Senovo.

Kinološka zveza
Slovenije

Leopold Weiss, lani umrli kinolog LD Metlika, pri vaji s svojim ostrodlakim ptičarjem

Šaljive

Žene svojim možem-lovcem

Zjutraj bi še rade spale,
a zaradi vas smo zgodaj
vstale.
Če bi se bolje odpočile,
bi lepše lahko bile.

Ljubi mož, zvečer se na lov
pripravi
in se zgodaj v posteljo
spravi!

Ko je še daleč svit,
nas začnete že buditi:
»Alo, vstani ženkica,
da bo pripravljena malica!«

Merjasca ste divjega zmožni
upleniti,
a doma v štedilnik ne morete
zakuriti!

Seveda, na lov veselo hitite,
ker vse skrbi nam doma
pustite.

Me pa moramo hiteti
in opoldan že obed imeti.

Ko pa je popoldan ena, dve,
mož še vedno ne vrne se.

Končno le sosedov kuža
zalaja,
mož domov ves truden
prihaja.

Prav počasi jo prireže,
ker premišluje,
kako naj ženi se odreže.

Toda če kaj ustrelji,
kako ponosno se drži,
lice samo se mu smeji.

Pa na čemernost pozabimo!
Če kaj vseč nam ni bilo,
zdaj v veseli lovski družbi
smo!

Mihaela Lenart

Moč lovskega izražanja

»Tovariši lovci, naš sestanek
moramo zaključiti, ker ima-
mo dvorano samo do dvaj-
sete ure v zakupu.«

-Špula-

Zaznamovane lisice

Lepega pomladanskega jutra
lani je odšel France na ob-
hod po lovišču. V Gorjancih
na Hrvaški gori je pred lisi-
liščino zagledal kurje perje.
Mučila ga je radovednost, če
so v luknji mladiči, zato je
splezal na drevo in čakal.
Ko so sončni žarki obsijali
pobočje, se je pred lisiščino
zganilo. Lisičji zarod se je
prišel gret in igrati pred do-
mačijo. Po igranju so se
lisičke, ki so bile že precej
velike, razgubile po okolici.
France vesel, da se jih je
nagledal, spleza z drevesa in
hoče oditi. Kar zasliši čudne
glasove, ki se mu bližajo.
Kakor da bi nekdo tolkel s
palico po loncu! In glej,
proti njemu teče lisička, s
konzervno škatlo, poveznjeno
na glavi! Seveda, »vzoren«
voznik, zvest načelom varstva
narave, je sredi gozda zvrnil
poln tovornjak smeti in dru-
gih najrazličnejših odpadkov.
Tam je morala stikati mlada,
neizkušena zvitorepka. Se-
daj pa ima! Teka levo in
desno, se zaletava v vejevje,
ker nič ne vidi. Kot bi trenil
France lisičko ujame. Pre-
vidno ji sname neljubo po-
krivalo, ker ima konzerva
precej ostre robove. Ko lisič-

ka zagleda beli dan, takoj
pokaže ostre zobe in jih
zapiči rešitelju v dlani. Toda,
France, ne bodi len, tresk
lisički spet »kapo« na glavo
in hajdi domov! Doma jo pri-
veže s pasom od svojih hlač
za plot, sname konzervo in
hiti klicat ženo in sinčka, naj
prideta pogledat, kaj je ujel.
Ko pridejo za hišo, so za
plotom lahko videli le nekaj
lisičje dlake in del Franceto-
vega pasu.

Zgodba je bila že skoraj po-
zabljen. Toda letos spo-
mladi sta Hodnikov France
in Božičev Lojzek videla v
Borštu lisico s tremi mladiči
in vsi štirje so imeli okoli
vratu pasove Francetovih
hlač.

F. S.

Bonton

Po uplenitvi volka, 24. de-
cembra 1972, je bilo med
lovci LD Javornik precej ve-
selo. Obetal se je lep in dolg
zadnji pogon v gostišču
»Snežnik« v Postojni.

Kakor hitro so lovci posedli
in je na mizo prišla izvrstna
kapljica, je razigrani Bruno
že vstal in se začel poslav-
ljati.

Tovariši so ga debelo gle-
dali, saj se še ni zgodilo, da
bi Bruno kdaj zapustil zadnji
pogon že v začetku. Pa ga
vpraša tovariš: »Kaj te je
pičilo, da že greš?«
»Prav nič me ni pičilo in tudi
še ne grem. Le posloviti se
moram, ker se na koncu ne
bom več znal.«
»Zakaj se ne boš znal?«
»Ker ob tako imenitni kap-
ljici že čez eno uro drug
drugega ne bomo več po-
znali. Jutri bi mi bilo pa
treznemu zelo nerodno, če bi
zvedel, da sem Janezu ob
slovesu rekel: »Zdravo in na
svidenje – Peter!«

Rigl

Slovnična razlaga

»Ivan, zakaj si tako potrtn in
zamišljen?«

»Zato ker k vsem pridevni-
kom mojih samostalnikov
spada predlog »pre!«

»Kaj je to tako slabo?«

»Seveda. Imam šibrenico, ki
je preteška, risanico, ki je
prelahka, terierko, ki je pre-
tiha, ženo, ki je preglasna.
Imam samega sebe, ki sem
za dobro voljo prežejen in v
žepu presuh.«

Rigl

»Kaj se čudita, samo pod tem pogojem grem lahko na lov!«

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)
Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno
Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda, Zoli in Bernardelli

Pri nakupu orožja 5% popust

ZLATOROGOVA
KNJIZNICA

**Sporočamo, da je druga, obogatena izdaja
SLOVENSKEGA LOVSKEGA PRIROČNIKA
v tisku in bo izšla avgusta**

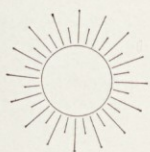
UMETNI GOLOBI
»REKORD«

črni, rumeni, beli — najboljše kvalitete

izdeluje in prodaja:

»VENATOR« O. U. R. —

SLAVONSKI BROD, Šenoina ul. 1, telefon (055) 26-67

JULIJ — MALI SRPAN

Gibanje sonca:

dan	vzhod	zahod	dolžina cneva
1.	4.15	19.56	15.41
16.	4.26	19.49	15.23

Lunine mene:

ščip 4. ob 13.40
zadnji krajec 12. ob 16.28
mlaj 19. ob 13.06
prvi krajec 26. ob 4.51

MALI OGLASI

Lovci, na voljo so vam dvomesečni resasti istrijanci! Starša: pes telesno odličen in CAC (državni prvak), psica prav dobra, oba odlična goniča zajca in lisice. Vsi dosedanja kupci mojih psov so bili zadovoljni. — Ignac Tavčar, Spodnja Luša 5, 64227 Selca nad Škofjo Loko.

Vse lovce in lovske organizacije obveščamo, da sprejemamo v prepariranje tudi jelenje glave, medvede (v cellem) in medvedje kožuhe. — Preparatorsvo Mausar, Postojna, Ljubljanska 38.

Izdelujem lestence iz jelenjega rogovja. — Janez Perme, Tomišelj 27, 61292 Ig pri Ljubljani.

Mreže za ograje, obore ipd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Sentjur pri Celju.

Prodaj tri dvomesečne kratkodlake istrske goniče. Starša z odlično oceno. — Jože Menart, Novi svet 13, 61372 Hotedršica.

Prodaj češko bokarico z menjalnimi cevmi 16-16-7 X 57 R in z daljnogledom. — Karel Kovše, Šišenska 11, Ljubljana.

Brak-jazbečarko, staro tri leta — zaradi možne smrti — ugodno prodam. Telesna ocena prav dobro. — Micka Cvenkel, Ljubno 16, 64244 Podnart.

Prodaj štirimesečne mladiče nemške kdl. ptičarje, 2 psa in 2 psici. Starši prav dobro ocenjeni. — Franc Bobek, Stari grad 22, 68270 Krško.

Ugodno prodaj dobro ohranjeno pol-risanico, kal. 16-6,5 X 58 R, iz Böhrer nerjavečega jekla, z naprožilom. Naprodaj tudi krogelna municija in pribor. — Franc Maver, Rožna ul. 11, 64264 Bohinjska Bistrica.

Ugodno prodaj 4 trimesečne resaste istrske goniče-samce. So odličnih staršev. — Zgajnar, Krška vas 4, 61301 Krka.

Prodaj mladiče lovske terierje, odličnih prednikov. Psarna »Travna gora«, Ivan Virant, Žimarice, 61317 Sodražica.

Barvna slika na zadnji strani:

**Motiv iz Kranjske gore —
Ladislav Beneš**

Slovenski slikar Beneš (1845-1922) je bil po poklicu oficir, s slikanjem se je ukvarjal v prostem času. V oljni tehniki nam je ohranil romantično zajeto slovensko pokrajino.

Originalna slika je last Narodne galerije v Ljubljani.

